

ERDÉLYI GAZDA

Értesítés.

Tisztelettel értesítjük a gazdaközönseget, hogy az „Erdélyi Gazdasági Egylet”

Állandó Gazdasági Gépkiallítását (Mintaraktár.)

a folyó év őszétől a belvárosba, az Erdélyi Gazdasági Egylet helyiségeivel egy épületbe, Petőfi-utca 7. szám alá helyeztük át.

Intézményünk célja: az, hogy a gazdaközönseget, minden mezőgazdasági gép és anyag szüksége beszerzésénél támogassa és hogy jutányos ár és méltányos feltételek mellett — megbízható és szolid árukat közvetítsen.

E cél elérésére most már a megfelelő eszközök is rendelkezésünkre állnak:

1. Mintakiallításunkon a legelső rangú hazai szolid gépek készítményei láthatók.

2. A velünk összeköttetésben álló gyári cégek közönségünk részére a legmesszebb menő % engedményeket nyújtják.

3. Megrendelések közvetítésére külön irodánk és megfelelő szak személyzetünk van.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet Állandó Gazdasági Gépkiallítása. 576.

Lóheremagot vásárol a legmagasabb

napi árban

HALDEK

magnagykereskedése,

József főherceg ö. es. és kir. Fensége udvari szállítója

Budapest, (926)

Károly-körút 9. szám.

Uraknak, gazdaságok, földbirtokosok, szeszgyárak stb. részére

Bessemer-Festék

(védjegy álló) kitűnő szolgálatokat tesz.

Feltétlenül hathatós máz rozsa ellen, mindennemű vasszerkezetek, vas- és hullámbádogtetők, tartók, istálló-vasgerendák, kerítések, vaskapuk, vasablakok, gépek, lokomobilok stb. részére.

Mint famázolat is kitűnő konzerváló szer. 889. III.

Tartósabb, szaporább és a légköri s vegyi behatásoknak sokkal jobban ellenáll, mint minium és olajfesték.

Ajánlattal és prospektussal szívesen szolgálnak az egyedüli gyárosok:

Festékgyárak:

Lutz Ede és Társa, Pozsony.

Mercinkiewicz Ignác

férfi ruha-szabó

Kolozsvárt, Deák Ferenc-utca 3. sz.

Ajánlja 20 év óta fennálló s a mai kor és divat követelményeinek teljesen megfelelően berendezett

férfi-szabó-üzletét.

Raktáron tart nagyon szép hazai, valamint valódi angol, francia és külföldi szövetségű anyagokat

Ugy a helyi, mint a vidéki megrendeléseket szakszerű munkával pontosan és olcsón teljesít.

(810.)

Kitüntetve több ezüst, bronzéremmel és oklevéllel.

— Alapított 1885. — — Alapított 1885. —

Muntyán Béla

polgári és katona szabó

Kolozsvárt, Farkas-utca 8. szám.

Megrendeléseket elfogadok és a legújabb divat szerint készítek polgári, ugyancsak katonai és hivatalnoki egyenruhákat, valamint a legeredetibb izlésű magyar és diszmagyar öltönyöket.

Teljes tisztelettel

Muntyán Béla

szabó mester.

(890.)

ŐSZI és TAVASZI VETÉSRE

ajánlok

Kitűnő minőségű valódi

szlavóniai kocsányos

Vető Tölgymakkot

80—85% csiraképeség szavatolása mellett.

métermázsánként és

hectóliterenként

legolcsóbb árak mellett.

Weisz Ferencz

Sziszeken

(Horvátország.)

928.

Nyujtsunk kezet a szerencsének!

Már sokan szerencsések lettek egy nálunk vásárolt sorsjegy által.

A legesélydúsabb sorsjáték a mi m. kir. osztályosorsjátékunk.

110.000 sorsjegyre 55.000 pénznyeremény jut.

Legnagyobb nyeremény esetleg

1.000.000 korona.

1 jutalom 600.000, 1 nyeremény à 400.000, 200.000, 2 à 100.000, 1 à 90.000, 2 à 80.000, 1 à 70.000, 2 à 60.000, 1 à 50.000, 40.000, 5 à 30.000, 3 à 25.000, 8 à 20.000, 8 à 15.000, 36 à 10.000, 67 à 5000, 3 à 3000, 437 à 2000, 803 à 1000, 1528 à 500, 140 à 300. 34450 à 200, 4850 à 170, 4850 à 130, 100 à 100, 4350 à 80, 3350 à 40. Összesen:

14.459.000 korona, azaz Tizennégy millió 459.000 korona.

SZERENCSENAPTÁR.

Január	Február	Március	Április	Május	Június	Július	Augusztus	Szeptember	Október	November	Décember
1 979P	1 858P	1 92702H	1 4074C	1 408P	1 1752H	1 1731C	1 3616V	1 58911K	1 88944P	1 95395V	1 109602
2 6567S	2 26277S	2 3059K	2 10164C	2 12301V	2 35347K	2 35363P	2 38259H	2 51367C	2 51388S	2 96434H	2 109622
3 25325V	3 35151V	3 8623S	3 32718S	3 35315H	3 38222K	3 38235S	3 48558K	3 53717C	3 56301V	3 96603K	3 109917
4 37423H	4 42264H	4 26297C	4 38191S	4 38196K	4 48032C	4 48059H	4 53707V	4 64467P	4 64475H	4 96610S	4 109623
5 38969K	5 51634K	5 38181S	5 44398V	5 46399H	5 52566K	5 53090C	5 64465C	5 66008S	5 66009K	5 96621C	5 109623
6 51622C	6 58015S	6 42578H	6 52527V	6 52511C	6 64412K	6 64455K	6 64465C	6 74390V	6 75914S	6 96624H	6 109918
7 56320C	7 65674C	7 65601H	7 64409K	7 64427P	7 65848S	7 65848S	7 74380K	7 85124H	7 85124H	7 96633S	7 109604
8 65657P	8 67169P	8 66018H	8 65688S	8 65811S	8 74355K	8 74363C	8 84758H	8 83829K	8 83852P	8 96638V	8 109624
9 67166S	9 79751S	9 65681H	9 73007C	9 74327V	9 81169K	9 81172P	9 83776H	9 109609S	9 109611S	9 96639H	9 109919
10 75925V	10 83213V	10 67188S	10 80002P	10 80633K	10 83519H	10 83668S	10 109607C	10 109904K	10 109906V	10 96647K	10 109605
11 83058H	11 89352H	11 79776P	11 83285V	11 83357K	11 109609S	11 109603H	11 109902C	11 109924P	11 92659H	11 96650H	11 109625
12 89301K	12 109615K	12 83277P	12 92287V	12 109601S	12 109623H	12 109625H	12 109922C	12 93408S	12 95421K	12 109613K	12 109920
13 109613S	13 109910S	13 91387P	13 109611H	13 109621C	13 109918H	13 109920K	13 92800V	13 6311V	13 6323H	13 109908P	13 109906
14 109908K	14 92672C	14 109912K	14 109914K	14 109910C	14 92778S	14 92795S	14 6123S	14 20978H	14 24278C	14 109614S	14 109612
15 92669P	15 2882P	15 109912K	15 92744V	15 92763S	15 5490H	15 6109C	15 19823V	15 37403K	15 37422P	15 109909V	15 109907
16 9841S	16 8575S	16 92712K	16 4077K	16 5459V	16 1734K	16 17780P	16 39463H	16 38920H	16 38950S	16 109615H	16 109606
17 8461V	17 2629V	17 3067P	17 10473P	17 17324H	17 35355S	17 35393K	17 38290K	17 51386C	17 51392V	17 109910K	17 109901
18 26232H	18 33156H	18 10457P	18 84490S	18 35328H	18 38225C	18 38238K	18 48565V	18 55194P	18 56314H	18 109616S	18 109921
19 38143K	19 42276K	19 32702P	19 38193P	19 38207P	19 48057P	19 48089H	19 53714C	19 64470H	19 64500K	19 109911C	19 109907
20 40180S	20 52348S	20 38181S	20 46373H	20 48028C	20 52606S	20 53100K	20 64466K	20 66005V	20 67160S	20 109912P	20 109902
21 51623C	21 58043C	21 44318H	21 52530K	21 52560P	21 64419H	21 64163K	21 65888S	21 75904V	21 75915C	21 109913S	21 109922
22 58002P	22 65677P	22 52521P	22 64439S	22 64439S	22 65847H	22 65882C	22 74383V	22 86090K	22 83011P	22 109618V	22 109608
23 65661S	23 67176S	23 60018K	23 65698C	23 65820V	23 74361V	23 74366P	23 84762H	23 83839S	23 83887S	23 109913H	23 109903
24 67168H	24 79760H	24 65657P	24 74324P	24 74352H	24 81171K	24 81177S	24 83777K	24 109610C	24 109612V	24 109916K	24 109923
25 79747K	25 83265H	25 67189P	25 80015S	25 81163K	25 83575C	25 83748V	25 109608C	25 109905P	25 109907H	25 109914S	25 109609
26 83171K	26 109616S	26 79782P	26 83354V	26 83374K	26 109604S	26 109606H	26 109903C	26 109925S	26 92668K	26 109620K	26 109904
27 89319S	27 109618S	27 83278P	27 92654H	27 109602C	27 109624S	27 109901K	27 109923S	27 93420V	27 93423S	27 109913S	27 109924
28 109614C	28 109911C	28 91399P	28 109620K	28 109622P	28 109919H	28 109921S	28 93402C	28 6318H	28 94393C	28 109601S	28 109610
29 109909K	29 109618H	29 109915S	29 109915S	29 109917S	29 92789H	29 92799C	29 6304V	29 20995K	29 94400P	29 109621H	29 109905
30 92671C	30 109913K	30 9275C	30 92767P	30 92767P	30 5499H	30 6121P	30 20592H	30 37412S	30 95336S	30 109916H	30 109925
31 28771S	31 92721V	31 92721V	31 9275C	31 92767P	31 5499H	31 19816S	31 36467H	31 95392C	31 95392C	31 109916K	31 109611

Mikor van születésnapom? Mindenki kísérelje meg szerencsését a születésnapjára feljegyzett számmal. Ezen naptárban az év minden egyes napjára más számmal feljegyezve, melyek postafordulattal megrendelés esetén nálunk kaphatók, úgy hogy bárki kiválaszthatja saját számát. Ha időközben e szám elfogyott volna, hasonlót küldünk.

Az egész vállalat állami felügyelet alatt áll.

Az I. osztály eredeti sorsjegyek tervszerű betétei a következők: egy nyolcad (1/8) frt —.75 vagy 1.50 korona egy negyed (1/4) frt 1.50 vagy 3.— korona „ fél (1/2) frt 3.— „ 6.— „ egész (1) frt 6.— „ 12.—

A sorsjegyeket utánvétellel vagy az összegnek postautalványon való előzetes beküldése ellenében megküldjük. Hivatalos tervezet díjtalanul. Megbízásokat kérünk azonnal, de legkésőbb

f. é. november hó 2-áig (937.)

hozzánk bizalommal beküldeni.

FIÓKOK:

V., Váci-körut 4.
Museum-körut 11.
Erzsébet-körut 54.

TÖRÖK A. és Tsa

BANKHÁZA.

BUDAPEST, VI., Teréz-körut 46/a.

Legnagyobb osztályosorsjáték-üzlet hazánkban.

Sok és igen nagy nyereményt fizettünk ki nagyrabecsült vevőinknek és pedig rövid idő alatt kilenc millió koronánál többet.

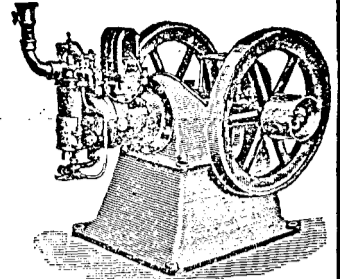
Megrendelő levél levágandó. T. TÖRÖK A. és Tsa bankházának, Budapest.

Ezzennel megrendelek a m. kir. szab. osztályosorsjáték I. osztályához darab eredeti osztályosorsjegyet a hivatalos tervezettel együtt.

A korona összeg } utánveendő.
} utalvánnyal küldöm.
} mellékelve bankjegyekben (bélyegekben). } A nem kiv nt törlendő.

Pontos cím:

A gyakorlatban legjobban bevált benzínmotorok és lokomobilok

(a viláhirű)

BAECHTOLD és Tsa

svájci (Steckborn-i) gyárból) kaphatók:

Molnár és Pintér

technikai cégnél

BUDAPESTEN, Lipót-körut 7/a.

Ismerőseinket és rendes vevőinket felkérjük ezen motoroknak működésben való megtekintésére.

Érdeklődőknek további felvilágosítással szívesen és azonnal szolgálunk.

Versenyképes áraink szereléssel együtt, vevő állomására szállítva a következők, pl.:

- Fekvő motor 10 HP. 5600 korona.
- „ „ 20 HP. 7200 „
- „ „ 40 HP. 11250 „
- Lokomobil 3 HP. 3500 „
- „ 4 HP. 4200 „
- „ 6 HP. 5000 „

Ajánlja magát a cég a t. gazdaközönségnek minden a gazdaságban előforduló szükséglet fedezésére szolgáló anyagot, u. m.:

gépolaaj, égőolaaj, kocsikenőcs, gabnazzsák, kazaltakaró, repce és cséplőponyvák, gép és eke alkatrészek, gépszijak stb.

legolcsóbb árak, pontos és szolid kiszolgálás mellett szállítani. (864)

Agrár takarékpénztár részv.-társaság Maros-Vásárhelyt.

Teljesen befizetett részvénytőke egy millió korona.

Üzletköre kiterjed a bank és takarékpénztári ügyletek minden ágára.

1. Jelzálog-kölcsönöket nyújt földbirtokra első (és esetleg második) helyen való bekebelezés mellett:

a) 15 — 20 évi tartamra a tőke fél évenkénti részletekben való visszafizetése mellett, 600 koronától kezdve,

b) törlesztő kölcsönöket 50 évig terjedhetőre a tőkét és kamatot is magában foglaló fél évi annuitások ellenében.

2. Leszámitól 6 hónapi lejáratig terjedhető váltókat betáblázás mellett vagy a nélkül.

3. Elfogad takarékpénztári betéteket könyvecskékre vagy folyó számlára és azokat rendszerint felmondás nélkül fizeti vissza.

4. Lombárd kölcsönöket nyújt tőzsdén jegyzett értékpapírokra.

5. Bizományi üzleteket eszközöl, kifizetéseket és beszedéseket teljesíti a bel- és külföld bármely jelentékenyebb piacára. Vásárol és elad értékpapírokat, külföldi váltókat és pénzeket. Elfogad letéteket megőrzés végett.

6. Képviseli az 1831-ik év óta fennálló legnagyobb biztosító intézetet a Triesti Általános Biztosító Társaságot (Assecurazioni Generali) és eszközöl tűz-, jég-, élet- és baleset, valamint betörés elleni biztosításokat a legolcsóbb díjak mellett.

Az Agrár Takarékpénztárnak Nyárad-Szeredában és Erdő-Szent-Györgyön is van fiókintéze.

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK.
ELŐF. ÁR: 1 EVRE 12 KOR., 1/2 EVRE 6 KOR.,
1/4 EVRE 3 KOR. EGY SZÁM 24 FILL.

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET ÉS ERDÉLYRÉSZI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, PETŐFI-UTCA 7. SZÁM.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

Kérjük a hátrálékos előfizetési díjak beküldését.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

Uj remények. (:)	549
A magyar gazda és a növénytermelés. Réti János.	550
Sertésenyésztésünk fejlődése és alapjai. — III. Nagy Imre.	551
Köménytermelés Krenedits Ödön.	553
Kisebb szakközlemények. Györy Elemér.	554
Külföldi lapszemle.	554
Vegyes közlemények	554
Erdélyi piaci ár- és terméstudósítások.	556
Hírdetések	

Uj remények.

(:) Egy esztendő pörgött le a végtelen idők orsóján, egy hosszú, hosszú esztendő, hogy Lukács László pénzügyminiszter az 1902. év államháztartási költségelőirányzatát beterjesztette a Házban s ezeket a vigasztaló erejükben is mélabus kontemplálásról tanuskodó szavakat mondta:

„Azok a változások, a melyeket népünk fizetés teljesítési és fogyasztási képességében s életmódjának berendezésében észlelünk, habár kétségkívül súlyosan nehezdednek a népre, de nem jogosítanak bennünket arra a következtetésre, mint ha a javulásnak lehetősége ki volna zárva; sőt ellenkezőleg Magyarország, különösen a vidéken talán éppen annak túlnyomólag agrikulturnális jellegénél fogva, a rugékonyság, az ellenállási képesség a csapások kiheverésére sokkal nagyobb, semmint a minőnek gondolnók.

Ezért t. Ház nem szabad csüggedni, nem szabad kétségbe esni. A földolog az, hogy áthassa ezen nemzet minden produktív rétegét az a hit, az a tudat és meggyőződés, hogy az idegen segély, jöjjön bár az államtól, vagy bárkitől, csak másodrendű jelentőségű és alárendelt dolog, mely az önségelyt, az öntevékenységet s az egyéni kezdeményezést soha, semmi körülmények közt pótolni nem képes.

Most előterjesztette a pénzügyminiszter Magyarországnak 1903. évre szóló költségvetési tervezetét s a mit a mult évben csak előrelátott, csak sejtett a pénzügyminiszter, azt most sajnos, mint valóra vált tényt említhette. Szomorú valóság, hogy az 1901. év nem váltott be semmit, ami jót ígért, nem hagyott el semmit, ami helyzetünk rosszabbulására hathatott. Szomorú valóság, hogy az a gazdasági depresszió, mely nemcsak anyagi, de szellemi létünkre nehezdedik, nem engedi át palaszürke szövedékén a reménynek egy sugarát sem, még ma sem.

Megint az ország közgazdasági és pénzügyeinek első őre az, aki rámutat a szomorú multra, szemünk elé vetíti a sivár jelent és meglebbenti a sötét jövőt takaró fátyolt. Minő hatalmas és mégis lesújtó, minő föl-emelő és mégis csüggesztő hivatás lehet az, egy nagy országnak háztartásában megtartani azt az összhangot, mely nélkül a ház összeomolhatnék, ki nem elégíthetné a milliók által jajgatva kért állami segély kívánságait, megmondani az országnak a szemébe, hogy hogyan állunk, mit remélhetünk, hol kell takarékoskodnunk, hogy kell élnünk. Mert a pénzügyi expozé mindezeket magában foglalja.

Maga a miniszter is a kedvezőtlen gazdasági helyzettel vezetle be nagy munkáját. Hiszen az ország gazdasági helyzete az, mely

az állam háztartásának rendjét előírja. És mit mond a miniszter a helyzetről?

„A ki szíves lesz visszemelekezni mult évi beszédemre, koncedálni fogja, hogy az a kép, a melyet akkor a t. ház elé terjesztettem, nem volt rózsás színben tartva, sőt talán sokan azt iusötétnek találták. Azzonban t. képviselőház, hogy ez a kép megfelelt a valóságnak és hogy az a diagnózis, a melyet az akkori állapotokra vonatkozólag felállítottam, helyes volt, az ma már minden kétségen kívül be van igazolva azon hivatalos, félhivatalos és egyéb adatok által, a melyek a mult évre vonatkozólag közkezen forognak és a melyek bizonyítják, hogy az 1901-iki év, fájdalom, ismét nem volt kedvező sem a mezőgazdasági, sem a termelési foglalkozások egyéb ágában és hogy az 1901-ik év nem volt egyéb, mint egy változatlan láncszeme a gazdaságilag kedvezőtlen évek hosszú sorozatának.”

Valóban, nagyon fájdalmasan érezzük évről-évre azt, hogy kedvezőtlen évek láncza szoritja össze az ország életműködését. A gazdák tömérdek baja kihat az iparra és kereskedelemre is, kihat mindenre, ami egy mezőgazdasági országban a mezőgazdaságon csak föl-épülhet. Kedvezőtlen időjárás viszonyok, kedvezőtlen termésviszonyok, a régi és tartós földzsaroló üzemnek visszahatása a termésekre, ismert és ismeretlen tényezők befolyása a mezőgazdasági termékek értékesítési viszonyaira, állatállományunkban pusztító járványok, gyenge közigazgatás mind mind hozzájárultak ahhoz, hogy a gazdák fizető, fogyasztó, vásárló és adózó képessége csökkenjen. És hozzászokhattunk ahhoz, hogy a gazda baja az ország baja.

Az államháztartás előirányzóinak természetesen teljes mértékben kellett ezzel a helyzettel számolniok, még ha sok várakozást is kell kielégíttetlenül hagyni, sok reményesség illuzióját is kellett szétszakgatni. „Tekintettel a jelenlegi mostoha gazdasági helyzetre és tekintettel arra, hogy mindaddig, míg alapos javulás be nem következik, állami bevételeink tetemesebb emelkedésére számítani nem lehet, minden erővel arra kellett törekednünk, hogy kiadásaink főösszege lehetőleg minél kisebb mértékben emelkedjék” — mondta a miniszter.

Tehát mert állami bevételeink tetemesebb emelkedésére nem számíthatunk, meg kell állnunk a csak anyagi eszközökkel elérhető anyagi és szellemi fejlődésben. Igaz, hogy kiadásainkat még a szükségzsabta takarékoságon belül is kell emelni, de nem emelhetjük annyival, amennyivel egy kulturállam igényei évről-évre szaporodnak és nőnek.

Örömmel vehetjük ki azonban a pénzügyminiszter által beterjesztett előirányzatnak szelleméből is, számjaiból is, hogy nemcsak a mezőgazdaság kedvezőtlen helyzetével magyarázza meg az egész közgazdaság kedvezőtlen

Lóher- és luczerna-

magvakért a

legmagasabb árakat

fizeti

MAUTHNER ÖDÖN

cs. és kir. udvari magkereskedése

BUDAPESTEN.

VII., Rottenbiller-utca 33. szám.

VI., Andrássy-út 23. szám.

Nagy minták a mennyiség megjelölésével a fenti céghez küldendők.

Terményértékesítésnél ne mulassza el egyetlen gazda sem a

„MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE”

BUDAPEST, V., Alkotmány-utca 31.

532. H.

ajánlatát bekérni. — 1 kgrnyi minta beküldése esetén, az elérhető ár felől postafordultával tájékozás szerezhető, kívánatra sürgöny útján is. —

helyzetét, hanem a mezőgazdaság helyzetének jobbrafordításában látja az általános depresszióból kivezető egyik fűtőt. Minden vágyat, amit manapság az állam iránt minden oldalról jogosulatlanul is, indokolatlanul is támasztanak, nem lehetett kielégíteni a földművelésügyi tárca költségvetésének keretében sem, de mégis bizalommal tölthet el részben az, hogy ennek a tárcának kiadásai is nagyobb összegben vannak a jövő évre előirányozva.

Összesen 813.177 koronával emelkednek a földművelésügyi minisztérium rendes kiadásai.

Ebből a többletből a lényegtelenebb változásoktól eltekintve:

1. Az állami kezelésbe vett községi és némely más erdők és kopár területek, valamint „Az állami segély kopár területek befásítására” esik 43.552 korona. Illetőleg mert a kopár területeken teljesítendő erdőültetvények előmozdítása céljából az állam költségén fenntartott csemeteket szaporítani és a gyümölcsfa tenyésztés kiváló közgazdasági fontosságára való tekintettel faiskolákat létesíteni szükséges. Fokozza még az állami kezelésbe vett községi erdőknél a kiadást az a körülmény, hogy az 1898. évi XIX. t. c. pontos végrehajtása érdekében az adminisztratív logi kiadások az előző évek zárszámadásai eredményei alapján emelendők voltak.

2. Az „Erdőfelügyelőségek” címénél jelentkező 25.280 korona emelkedés a vadtenyésztési célokból létesítendő berendezésekre s főképp a vadértékesítés és a vadhusnak külföldre való kivitelét előmozdító intézkedésekre fog fordíthatni.

3. A gazdasági tanintézetek és mezőgazdasági ismeretek terjesztése címén, az állami alkalmazottak tervezett illetmény, rendezése folytán, a rendes kiadások némileg csökkennek ugyan, de a népies gazdasági ismeret terjesztésre szolgáló hitel ezuttal is 60.000 koronával emeltetett.

4. A „Kulturmérnöki hivatalok” címénél mutatkozó 33.127 korona többlet a rétöntözésnél, talajjavítási és alagsövezési munkálatoknak végrehajtása érdekében nagyobb számban alkalmazandó vízmesterek díjazására és utiköltségeinek fedezésére szükséges.

5. 5900 koronával emelkedik a „Halászat” szükséglete, mert a halállomány minőségének javítása, valamint a tógazdaságok berendezése s ez által a mesterséges halászat fejlődésének előmozdítása érdekében egy halélettani kísérletiállomás szervezése tervezetik.

6. A „Szőlészet és Borászat” címénél 38.974 korona többlet mutatkozik, a mely többlet egész összegében a pincemesteri tanfolyamok szervezésével kapcsolatos kiadásokra fog fordíthatni; mi által a pincegazdaság és helyes pincekezelés és azzal kapcsolatban a borértékesítés helyes irányu fejlődése is biztosíthatik.

7. „A Mező- és Közgazdaság különböző ágainál” előirányzott 114.766 korona többlet a különböző intézmények fokozatos fejlődésével kapcsolatos kiadásokon kívül, komlótermelés országos fejlesztésére, a szesz műszaki alkalmazásának előmozdítására, a méhészet fejlesztése érdekében kiosztandó méhészeti eszközök vételárának fedezésére fog igénybe vétetni. Ezenkívül a mezőgazdaság egyes ágainak fejlesztésére szolgáló kiállítások rendezését teljesítő gazdasági egyesületek tá-

mogatására, valamint a kisgazdák érdekeit felkaroló egyesületek segélyezésére szolgáló hitelrészlet is lenyegesen emeltetett.

8. A „Kísérletügy és káros rovarok elleni intézkedések” címe 45.452 koronával emelkedik, mert a múlt évben létesített intézményekkel, valamint a régi kísérleti állomások ügykörének gyarapodásával kapcsolatosan a személyzet némi szaporítása s ezzel együtt az ügyviteli költségek emelkedése nem volt elkerülhető.

9. Hogy a munkások anyagi helyzete az állam közvetlen segítő közbelésével is javítható, a gazdasági munkások részére a szükséges munkaeszközök beszerzésének megkönnyítése céljából 300.000 korona véteztett fel.

10. A meteorológiai tudománynak továbbfejlesztése érdekében az „Országos meteorológiai és földmágnességi intézet” címénél a tudományos léghajózással felmerülő kiadások fedezésére az eddigi hitel 12.482 koronával emeltetett.

11. A hegyvidéki nép anyagi helyzetének javítására megindított akciónak két új vármegyére való kiterjesztése, valamint a székelyföldi nép gazdasági segélyezésének céljaira előirányzott összegek folytán a Űhegyvidéki földművelő nép felsegélyezésére” új címmel a kiadások 283.224 korona többlettel idéztek elő.

Látjuk tehát, hogy nekünk gazdáknak mégis csak jut a legszigorúbb takarékoság betartása mellett is annyi, amennyi ha nem is épen egészen elég, de mégis csak valami.

Jövő sorsunk mindenestre attól függ, hogy közgazdasági viszonyaink hogyan alakulnak a jövőben. A pénzügyminiszter elénk tárta a múlt szomorú képét, de mint tavaly, úgy az idén is megcsillogtatta előttünk a remény és vigasz sugarát is

„Ha — ugymond — látjuk az elért eredményeket és látjuk azt, hogy sikerült ezen eredményeket elérni anélkül, hogy az állam egyéb feladatai bármilyen lényeges megszorítást szenvedtek volna; ha látjuk azt, hogy sikerült elérni ezeket az eredményeket a legmostohább gazdasági viszonyok között és a nélkül, hogy az állampolgárok megterhelése csak a legcsekélyebb mértékben is növekedett volna adóemelés következtében, mondom, ha látjuk ezeket az eredményeket: akkor az önbizalomnak és az öntudatnak bennünk okvetlenül emelkednie kell. És ezekből a tényekből azt a reményt meríthetjük, hogy gazdasági viszonyainknak csak némi javulása esetében is képesek leszünk a jövőben megoldani mindazokat a további feladatokat öntudatos és konzekvens gazdasági pénzügyi politikával, a mely feladatoktól az állam anyagi és szellemi fejlődése függ.”

Semmit sem kívánhatunk jobban, mint azt, hogy a pénzügyminiszter jó reménységei a jövőben épp úgy beváljanak, mint ahogy beváltak annak idején szomorú proféciai.

A magyar gazda és a növénytermelés.

Irta: Réti János.

A magyar gazda előszeretettel foglalkozik a mezei gazdálkodással. Hiszen köztudomású dolog, hogy nálunk a ki csak teheti, földet vásárol, vagy bérel s gazdálkodáshoz fog, hogy milyen szerencsével, az már más

kérdés. Valóban a szerencsére alapítja sok gazda az üzlet menetét s végeredményét. S gyakran az be is üt, ha talaja kitűnő, az időjárás kedvező s az üzletviszonyok a mezei termények kelendőségére alkalmasak.

Gazdáinkban meg van az érzék a gazdálkodáshoz, a kellő szorgalom sem hiányzik s az igyekezet is meg van „olcsón vásárolni s drágán eladni”, de sok esetben hiányzik az alapos tudás, máskor a kellő tőke hiánya miatt nem tud boldogulni a gazda. A munkáviszonyokat nem említem, mert azok még nem oly rosszak nálunk, hogy miattuk szenvedne hátramaradást a gazda. Ha nagy is a kívándorlás még mindig, ha sok munkáskéz kívándorolt is az országból; de tudjuk azt, hogy a népesség az utóbbi évtizedekben nálunk jelentékenyen felszaporodott; a termőföld meg nem nőtt, ha csak a telkesített területeket nem számítjuk ide. Igaz, hogy az ugynevezett *belterjes* gazdálkodás felé haladunk, sok nagy uradalom nagy tőkét sok munkáserővel hoz mozgásba; de ez még nincs így mindenütt, az ország minden részében.

A földművelésnek alapját a talaj képezi, a melyen a gazdálkodásnak egyik fő ága, a növénytermelés helyezkedik el. Növénytermelés nélkül nincs gazdálkodás, míg állítólag külföldön néhol vannak oly gazdaságok, melyek állattartással, állattenyésztéssel foglalkoznak. Tehát úgy képzelhetjük azokat, mint a kerti gazdaságokat.

Hazánk mezőgazdasága növénytermelés tekintetében nem mutat nagy változatosságot, sőt pl. az Alföldön inkább egyformának mondható. Csaknem pusztán gabonatermelésből áll az egész, váltakozva kevés kapás, fonal, olajs még kevesebb takarmánynövényekkel.

A Felföldön már inkább találunk más ipari s kereskedelmi növényeket is.

Igaz, hogy Alföldünk száraz, meleg éghajlata mintegy utálja a gazdát a kalászosok felkarolására, mert a gyakran hónapokig tartó szárazságot ezek legjobban bírják elviselni.

Többször történt már felszólítás e tekintetben, hogy tegyük növénytermelésünket változatosabbá, de e felhívásoknak kevés eredményök volt.

Változatosabb képet ott találunk, hol mezőgazdasági terményeket feldolgozó gyárak vannak, pl. répacukorgyár, répa- vagy burgonyaszeszgyár, cikória gyár, seprő-gyár, kenderkikészítő-telep stb.

Sajnos, hogy annyi cukorgyár szüntette már be az országban működését; mikor tudjuk, hogy azok nem csupán nemzetgazdaságilag becsesek, de mezőgazdaságilag is hasznosak. Ugyanis, hogy csak pár szóval említsem, karöltve jár velők a talaj jobb mivélése, trágyázása, takarmányszerelés stb.

Az egyoldalú gabonatermelés ismeretes, hogy miféle hátrányokkal jár: jó időben annyi terem, hogy nem tudjuk eladni haszonnal a termésünket. Ezért adósdodnak el a gazdák. Volt már rá eset a közelmúltban, hogy búzával takarmányozták az állatokat, mert okosabbnak találták felévetni a búzát, mint eladni.

Többször utaltam már rá különböző gazd. szaklapokban, hogy nézzük meg a statisztikát, lapozzuk: *mit hozunk be* külföldről olyan terményeket, a miket itthon is termelhetünk jó minőségben s keletök lenne bizonyos, mert olcsóbban juthatnának hozzája a fogyasztók, mint a külföldi áruhoz.

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank R. t.

Teljesen befizetett alaptőkéje 1.200.000 korona.

Kolozsvárt, Mátyás- király-tér, 7. sz. saját házában.

Betéteket előnyös feltételek mellett fogad el könyvecskékre, vagy folyószámlára és azokat felmondás nélkül fizeti vissza.

Váltókat olcsón számítól le.

Előleget ad értékpapírokra és kézi zálogra.

Jelzálogos kölcsönöket nyújt földbirtokokra és kolozsvári házakra. Törlesztési kölcsönöket közvetít a Hazai Takarékpénztár részére.

Árúraktárai (a pályaudvar mellett) olcsón kezelik a betárolt árukat és azokra előleget adnak. Ugyanott kölcsönzások is kaphatók.

Ugyanott a

 The Gresham Életbiztosító Társaság Vezérügynöksége.

Ilyenek pl: a mák, len, komló, a takarmánynövények magvai. A kender is nagyban termelve, kivitelre talál stb.

S itt most felvetem ama kérdést, miképpen lehet hatni a növénytermelés terén a jóvedelem fokozására?

Felelet: kétféle úton, és pedig vagy a termés mennyiségének emelése, vagy a minőség javítása által.

Lássuk most, gazdáink eleget tesznek-e a növénytermelés e két követelményének? Általánosan szólva — nem, mert sem a hozam nagyságára nem fektetnek *kellő* súlyt, sem főleg a minőségére.

Ha ugyanis arra törekednének, hogy jóval többet teremjen talajuk, mint eddig termett:

a) azt jobban s okszerűbben kellene növelni, főképp az őszi szántásokat elvégezni rendszeresen;

b) erőteljesebben kellene a talajt trágyázni, illetve több és jobb trágyaanyagokról kellene gondoskodni.

Megdönthetetlen igazság az, hogy e két tényezővel meg lehet a terméseket *kétszerezni*. Hiszen bámulatos eredményeket lehet elérni televénydús talajon. Megmutatták ezt különben a hazai s külföldi trágyázási kísérletek is. Nálunk az istállótrágya — általán szólva kevés a legtöbb gazdaságban — csekély a kivételek száma. Segítségül kell venni tehát hozzá: a zöldtrágyát, műtrágyával kombinálva.

Akkor segíthetünk magunkon.

Itt nem is szólok a zsaroló gazdálkodás hátrányáról, vétkes hibáiról.

Ami a talaj termőerő fentartását illeti, jobban kellene azt gondozni, kimélni, fokozni.

Nem elegendő a talaj erejét csupán egy bizonyos fokon megtartani; de azt *nevelni* kell. Már pedig az első követelménynek sem tesznek sokan, kivált a gazdák, eleget. Azt látjuk, hogy a föld termőereje hanyatlók, a helyett, hogy gyarapodnék.

Sokkal jobb a helyzet a szakértelemmel kezelt uradalmi birtokokon, hol az átlagtermések az utóbbi évtizedekben jelentékeny mérvben növekedtek. Mi csálhatatlan bizonyítéka az okszerű, a jobb gazdálkodásnak.

Nagyon sok a tenni, a javítani való a gazdaságokban.

A tanult gazda kell, hogy mestere legyen a kevésbé mivelt gazdáknak.

Ez a célja az ugynevezett „mintagazdaságok berendezésének is.

Ott kell kezdeni a javítást:

1. hogy mindenekelőtt célszerű *trágya-telepek* állíttassanak fel;

2. A trágyát okszerűen kell kezelni;

3. a trágya mennyiségét szaporítani; mert az nem elegendő. A városokból, bizlaldákból, gyártelepekről a trágyát ki kell fuvarozni s mindennemű trágyát fel kell használni, meg kell becsülni;

4. szükség esetén zöld- és műtrágyákat együttesen felhasználni;

5. továbbá hol kevés a takarmány, vagy nem megfelelő, mesterséges takarmányok vétéséről gondoskodni kell;

6. Hol a vetésforgó nem célszerű; ott azon változtatni indokolt; kereskedelmi s ipari növényeket is fel kell venni a forgóba;

7. gyakran kell létesíteni, melyek a nyers terményeket feldolgozzák.

Külföldről jó be hozzánk cukor, lenfonál, sör, liqueurök stb. ezeket ki kell szorítani a forgalomból. Nem vagyunk elég jó hazafiak

sem, megvásároljuk a külföldi cikkeket, pedig a belföldi termények fogyasztására kellene első sorban gondolni.

A gazda vásároljon *honi* cikkeket, járjon hazai szőttesben s viseljen brassói posztót.

Említettem, hogy mi inkább a mennyiségre mint a minőségre dolgozunk. Ez így van általában szólva, úgy a gabonaféléknél, mint egyéb terményeknél (dohány, komló, kender.

Ma a jelszó: *a jó minőség.*

Első sorban tehát erre kellene főfigyelmet fordítani minden gazdának.

Hiszen látjuk, *ezt* nézik minden termény-nél, legyen az buza, bor, gyümölcs stb. Nagy a verseny, az *nemzetközi* s leszorul a silányabb áru a piacról. Erre kellene tehát törekedni, de hogyan? Előttünk a példa. Külföldön, a művelt nyugaton már előljárnak. A XIX. század e tekintetben is korszakalkotó volt.

Nemesítik a vetőmagvakat, a fajtákat.

Jobbnál jobb fajták (félések) keletkeznek s ezeket terjesztik,

Nekünk is rá kellene lépünk a vetőmagvak nemesítésére, jobb kiválasztására.

Minden vidéknek meg van a maga talaja és klímája. ahhoz képest kell fejleszteni a növénytermelést.

A nagy, a tökével rendelkező tisztí kezelésben lévő gazdaságoknak kell előljárni, akkor azután felvirul hazánkban is a gazdálkodásnak ezen ága.

Speciális, kiténő hirnévnek örvendő buzáknak s más terményeinken (u. m. repce, tengeri, hüvelyes növényeinken) kívül, jeles minőségben kell előállítani a sörárpát, zabot cukorrépat, komlót, dohányt, kendert, lent s akkor azután több lesz a kivitel s jobbak lesznek az árak is. *A fajta* (félék) helyes megválasztásán kívül segítségére szolgálnak még a gazdáknak a műtrágyák is. Réteink is elvannak hanyagolva. Nem fordítanak a gazdák elég gondot a rétek ápolására, trágyázására, öntözésére.

Ott, a hol lehet, rá kell vezetni a vizet a rétre, az biztosítja egyedül a termést a száraz esztendőben s az öntözés és trágyázás által lehet csupán fokozni, illetve megtízszerezni a rétek termését.

Még sok a tenni való e tekintetben is. A rétek hozama nem elegendő vagy minőségre nézve nem kielégítő.

A kulturmérnökség mindenütt kezére dolgozik a gazdáknak, csak igénybe kell venni A célszerűen megválasztott műtrágyával is lehet a termény minőségét fokozni.

Bizonyára érdekelni fogja önöket, t. olvasóim, ha közlöm itt, hogy a különböző kulturnövényeink közül, melyek azok, a melyek a statisztika szerint: a *legmagasabb* jóvedelmet szolgáltatják.

A statisztika szerint a legnagyobb a jóvedelem: a len és kender rostja s magja után. Ezután következik a dohány, cukorrépa, burgonya. Nagyon jól jóvedelmeznek a lucerna s lóhertáblák is.

Adjuk tehát rá magunkat a fonálnövények, cukorrépa, dohány s takarmánymagvak, s takarmányfélék termelésére.

Hensch Árpád jeles közgazdasági írónk, csak nem rég mutatta ki a Mezőgazdasági Szemle X-ik füzetében, hogy „a takarmánytermesztés tejjgazdaságot folytató gazdaságokban ép oly nagy holdankinti bruttó jóvedelmet szolgáltathat, mint a gabonatermesztés,

sőt kedvező tejelési és tejértékesítési viszonyok közt még nagyobb is.

Sőt azt is kimondja: hogy a takarmány és a gabonatermesztés *tiszta jóvedelme* egyenes arányban áll ezen termelési ágak nyers jóvedelmével.“

Érdekes azt is tudni, hogy a *legnagyobb* bruttó jóvedelmet Királyhágón tul *Sopron-megye*, s Királyhágón innét *Brassó megyék* mutatják fel.

E vármegyék járnak tehát elől, a mezőgazdasági termelés mezején. Ezek a zászlóvivők.

Sokszor halljuk e kifejezést is: *ki olcsóbban termel, az jobba boldogul.*

Bizonyára egyforma viszonyok közt, annak lesz nagyobb jóvedelme. ki olcsóbban termel; de ezt eltanulni *nagy mesterség*, kivált a mostani időben, mikor a munkabér magas, a termény olcsó s drága a pénz.

Nézetem szerint az termel olcsóbban, 1., ki mindent a maga idejében végez s nem halogatja el a mezei dolgot;

2., ki akkor szerzi be a szükséges anyagokat, mikor azokhoz olcsón juthat;

3., ki takarékoskodik mindennel (idő, pénz stb.) s a meggyűjtött hasznokból félre is rak;

4., ki nem dolgozik drága uzsorapénzzel;

5., ki előrelátással, megfontolással tervel, utána néz mindennek, számítással végzi dolgait s óvja magát, a mennyire lehet, az esetleges károktól (tűzveszély, vízkárok, elemi csapások);

6., ki igénybe veszi a hasznos gépeket, a gépmunka tudjuk, olcsóbb a kézimunkánál;

Itt az ideje, hogy a magyar gazda több gazdálkodással, nagyobb szakértelemmel s több számítással kezelje gazdaságát s akkor aztán több jóvedelme is lesz, az biztosabb s inkább megállja helyét a világversenyen.

Adja Isten, hogy úgy legyen!

Sertésenyésztésünk fejlődése és alapjai.

III.

A ki tehát felületen vizsgálódás után ilyen jó hustartó emsékét szemelve ki törzsanaknak, az könnyen olyan törzset nevelhetne magának, melynek malacaiban aztán nem nagy öröme lenne. Egy másik tenyésztő úgy itél, hogy mangalicáink nagy részben úgy is jó hizók, inkább a külső formák tökéletesítését fogja magának célul kitűzni, mert bizonyos, hogy a mi zömök sertésfajtánk nem igen arra való, hogy az olyannyira kedvelt hosszú derekú angol s német sertéssel összehasonlítottassék. Mindamellett láthatunk itt-ott mégis olyan mangalicát is, mely ha el nem is éri, de mégis meglehetősen megközelíti a Nyugat-európa gazdái előtti mintaképet. Megpillantva egy ilyen állatot, tenyésztőnk bizonyosan azt mondja magában: mily nagy kincs volna egy hasonló állatokból álló egész nyáj! És mert óhaja semmi lehetetlenséggel nem jár, hozzá is fog a kivitelhez. Első teendője természetesen az, hogy az ilyen kiváló állatot a tömegből kiválasztja s legmegfelelőbb tenyésztési eljárással gazdálja. Ily esetben határozott előnyben van a nagybani tenyésztő, mert ki több száz anyaállat s ivadéka között válogathat, az csak előbb fog találni egy-két tenyészállatot, mely eszményeinek lehetőleg megfelel; míg a kisebb tenyésztő csak ked-

Mindennemű, vízben oldható és szavatolt beltartalmú **műtrágyafélék**, ngymint: csontliszt és ásványi **szuperfoszfátok**, valamint a tavaszi vetések trágyázására alkalmas különböző: nitrogén és káli tartalmu szuperfoszfátok és chilisalétrom a legjobb minőségben és a legkedvezőbb feltételek mellett kaphatók a:

Zalathnai Kénkovand Ipar Részvénytársaságnál

Központi Irodája: BUDAPESTEN, IV. ker., Bécsi-utca 5. szám, a hová a rendelések és mindennemű kérézősködések intézendők.

Rendeléseket készséggel elfogad és közvetít az Erdélyi Gazda közvetítő osztálya. A gyár árjegyzéke lapunk minden számában található!

vező szerencse mellett számíthat arra. De ha sokkal nehezebb is azon feladata hogy a kezdet nehézségeit leküzdje, csak legyen hozzá elszánt akarata s kutatása — mégis előbb érhet célt, mint a nagybani tenyésztő, kinek gondjai egy nagy gazdaság által annyira igénybe vannak véve, hogy speciálisabb célok szakadatlan követésére nem mindig marad ideje. Az értelmes vállalkozó kisebb gazdának tehát alig marad más teendője, mint az, mit otthon fel nem talál, másoknál keresni; figyelmesen átvizsgálni a szemé elébe kerülő nyájukat és megszerezni másoktól azon becses tenyészanyagot, mire azok talán nem fektetnek nagy súlyt. De kiszemelve vagy beszerelve egy két tenyészállatot, még korántsem biztosítottuk az óhajtott cél elérését, mert nem épen következik, hogy az ilyen csak történetesen alakult állatok egyúttal hiven át is örökítsék saját tetszetős alakjukat, sőt valószínű, hogy csak kivételesen kapunk utánuk egy-egy olyan magzatot, mely a kitűnő anyaállat testformáit egészen öröklötte.

Kell bizony azon törekvéshez, hogy egy történetesen kiváló tökélyt mutató állat után egy egész nyáját teremtsünk, melynek minden egyes állata a törzsállatot hiven formázza, egy kis szerencse is. Ezért tehát mindenképp felett kívánatos, hogy minél többen törekedjenek e cél után, mert a mi 5—6-nak nem sikerül, azt a tizedik létrehozhatja és létrejövén csak egy ilyen sertésnyáj az már összes sertésnyásztásunk javára fog szolgálni, mert abból csakhamar elterjedvén a keresve-keresett tenyészanyag. Tekintsünk tehát körül vizsga szemekkel, iparkodjunk hatalmunkba keríteni egy két olyan sertést, mely igényeinknek megfelel, de válaszszuk azokat, ha csak lehet, tiszta fajú, egészséges és hizékony nyájából, mert a keresztezett, vegyes fajú törzsállatokkal előreláthatólag nem valami biztos alapot adnánk törekvésünknek. És azután habár nem is akarna úgy sikerülni célzatunk, mint azt óhajtanók, ne veszítsük kedvünket, ne hagyjunk fel mindjárt törekvésünkkel, mert jó eredménye leendő okvetetlen, habár nem is akkora mértékben, mint azt a hogy képzeltük.

Tegyük fel, hogy találtunk egy olyan kocát, mely kielégíti igényünket, de egy hozzá hasonló kant nem sikerül találni és hogy kénytelenek vagyunk olyant alkalmazni, mely sok tekintetben kitűnő ugyan, de még sem egészen kielégítő. Ily esetben a nyert malacok között talán csak kivételesen találunk olyat, mely az anyaállat tökéletes testformáit mindenekben örökölje, de a többi mégis szebb és többet ígérő leendő, mind a közönséges kocákéi, természetes tehát, hogy sertésnyájunkat főleg ezen törzsállat ivadékaiból fogjuk kiegészíteni, a történetesen egyszer vagy más-kor mégis mutatkozó kiválóbb példányokat pedig hasonló gondozásunk tárgyává tenni, mint eredeti törzsállatot. Így lassankint kedvezően fog átalakulni sertésnyájunk nemcsak örömeinkre, de hasznunkra is, mert sertéseink a közelebbi és távolabbi gazda szomszédainknak is fognak tetszeni, minek következtése az leendő, hogy tőlünk fognak tenyészállatot szerezni, a mi aztán nemcsak becsvágyunkat, de erszényünket is kielégítendő.

Tudvalevőleg nincs is olyan haszonállatunk, melylyel oly rövid idő alatt érhetnénk célt hasonló törekvéssel, mint az oly szapora

és kora fejlődésű sertéssel; megérdemli tehát, hogy tenyésztését magasabb szempontból vezéreljük. Vegyük csak fel, hogy egy szerencsésen hatalmunkba kerített kitűnő kocával megfelelő tartás mellett kétszer eltehetünk s hogy egy évben utána — nem sokat állítva kétszer eltehetünk s nevelhetünk utána 10 malacot. A tenyésztésre meghagyott ivadékok természetesen megint jól gondozva már két éves korában szintén eltehetjük s miután a becses anyagot lehetőleg kibaszándjuk, a törzsanyával és a netán utána eredő kiválóbb egyedekkel fogunk szaporítani míg csak lehet, tehát 7—8 éves korukig. Így kihasználva csak egy törzsanyát 5—6 év lefolyása után egy oly kis törzsnyáj birtokában látandjuk magunkat, melyet aztán sokért nem adnánk. Ehez hasonló gyors eredményt semmi más haszonállattal el nem érhetünk, mert azok, ha ellenek is minden évben egyszer, de csak egyet.

Emellett az ily törekvés sok kellemes órát is szerez a vele foglalkozónak, ki utjában ejtvén legelésző vagy delelő nyáját óra hosszat is képes közöttük elidőzni — bírálgatva. Kombinálva, kiszemelve a javát és elgondolkodva a felett, hogy mily szép látványt nyujtand majdan sertésfalkája, ha az a keresett tulajdonokat hiven átörökítve az egyöntetűség képét mutatandja. Igyekezünk tehát megtenni a lehető, hogy a különben ily sok tekintetben páratlan magyar mangalicánk testének megadjuk azon nyujtottságot, derekának azon egyenességet, melyet minden szakértő oly nagyra becsül a sertésben. Régebben a tenyésztési eljárás nagyon egyszerű volt; a gazda a két esetleg három éves kocát eresztette kan alá és a késő tavaszi megnyári malacozás divott. Husz sőt harminc kocára ment egy kan s ennélfogva a malacozás kosszu ideig tartott. Megfelelőleg berendezett fiasztatók igen kevés helyen voltak. A leellett malacok egyenesen az anyjuk tejére voltak utalva, csak a jobb tenyésztők etettek árpát vagy más szemes eledelt a malacokkal s választották el azokat a fiasztatókban az anyjuktól s gondozták azokat úgy, hogy kellően fejlődve mehettek külön falkába a legelőre. Általánosságban a malacok anyjokkal egyszerre mentek ki s a tej mellett tanulták meg a legelést s ősszel lettek elválasztva, ekkor kaptak legelőbb szemes eleséget.

Első évben a téli legelő mellett kaptak a malacok szemes eledelt és félsovány tartás mellett fejlődtek úgy, a mint lehetett. A következő nyarat a legelőn töltötték s ősszel, a hol csak lehetett, makkoltattak az éves falkával úgy szintén a kocákkal is, az ily módon kisebb-nagyobb mértékben feljavult sertések mentek a piacra. Némely tenyésztők egészen sovány állapotban árusították el falkájukat s ezen körülményből fejlődött ki az, hogy a hizlalás az ország különböző helyén levő nagyobb telepeken egészen a kereskedők kezébe került.

Mig régebben 3—3½ éves korukban bocsáttattak kan alá, most a kondor fajta 3½ évig egész biztonsággal veheti fel az anyasági állapotot. A hizlaló kereskedő rendszeren az egyöntetű falkát keresi, a hol a minőség és fejlettség jön bírálatt alá, ennélfogva ezen tulajdonok létrehozásában állattenyésztő törekvése. Az egyöntetűség elérhetése végett a második és harmadik ellésből származot-

takból nagy gonddal választandók az apa és anyaállatok, a melyek kiváló gonddal táplálnak és gondoztatnak. Hogy a kocák lehetőleg egy időközben fiadzanak, minden 8—10 kocára szükséges egy kan — két szakaszbani osztással, ebből önkényt következik az, hogy a malacok kora között alig, számbavehető különbség fog lenni. Lényeges feltétel az egyöntetűség elérhetésére az is, hogy a malacok megfelelően osztályozva osztassanak be csapatokra s fejlettségükhöz mérten kapják a megfelelő tápanyagokat, mert csak úgy lehet elérni azt, hogy a gyengébbek jobb tartás által előbbre vitessenek s egyszerre nagyobb számú sertést vihetünk a piacra. Valóban jóízű húsu és zsíros sertés csak az ilyen előnevelés után hozható létre, a mit a hizlalásra vásárló is szívesebben fizet meg.

A sikeres tenyésztésnek főkélléke a megfelelő jó legelő, bő forrás vagy patakviz közelében. Célszerűen beosztott here vagy csicsóka legelőkön gyorsan fejlődnek a süldők s általános tapasztalat szerint legmegfelelőbb, ha a kocák február hó végére ellenek. Az egyévesek a legelő mellett ha 1½ kiló szemes eleséget kapnak naponta, akkor őszre készen állnak a piacra.

Nagyon hátrányos eljárása a sertés-tenyésztésnek a közös csorda vagy csürhetartás, hol a különböző koru és iram sertések a silány közlegelőn futnak egész nap egy-egy gyökerecskéért s nem csoda, ha este felé oly nehéz az éhes nyáját összetartani, mert mindannyiok alig várja elérni otthonát, a hol sokas szerint estéli adagja várja. Az ilyen közös csordában rendszeren 60—80 sőt száz kocára esik egy gyengén fejlett s hiányosan táplált kan, miből önként következik a kocák egyrésztének meddősége s ha leellettek, malacainak csenevész kinézése. Ilyen rendszer mellett a különböző fajták összekeveredvén, alkalmas tenyészanyagról szó sem lehet. Általában szabály az, hogy 30—35 kocára tartassék egy jól tartott megfelelő fajtájú kan. Magas törekvésű magyar földmívelésügyi kormányunk mindent meg tesz arra, miáltal az ország földmívelési ügyének minden ága előmozdittassék s úgy egyleteknek, mint községeknek készséggel nyujt támogatást a kanok beszerzése tekintetében azzal, hogy részletfizetés mellett megfelelő fajtájú, kifogástalan tenyészanyagot a legmértányosabb évek mellett engedélyezni kegyeskedik.

A sikeres tenyésztési feltételek egyik kélléke az is, hogy olyan sertés ólakra gondoskodjék úgy a kisgazda, mint a nagybani tenyésztő — a mi — a takarékos felépítés és berendezés mellett a kívánt célt szolgálhassa. Mindenáron szükséges az, hogy minden fiadzó kocának elkülönített rekesze legyen, melyek nem a fal mellett állanak s a melyekben a malacok különválasztása s külön etethetése egyszerű kezeléssel eszközölhető. A víznedvek levezetéséről gondoskodva van, a mi a tisztaság fenntartásának főkélléke.

Elléskor a kocák alá romladék s apróbb szalma hintendő, a mi a nedveket könnyebben felszivja s a kis malac nem vész el benne, mert legtöbbször az anya azért nyomja agyon fiát, mert nem látta s azután, mint dögöt felfalja, mire az ellés által fejére toltult vérnyomás által is ingerelve van. Már pedig azon koca, mely fiát egyszer felfalta, igen

BUDAPEST,

V. Nádor-utca 2.

Fodor József butorgyároscs. és kir. udvarl szállító
kárpitós és diszitő.

KOLOZSVÁR,

Szentegyház-utca 6.
(Status-palota.)

Kolozsvárt, Szentegyház-utcai raktárimban állandóan nagy választék saját műhelyemben készült izléses és szolid kivitelű ebédlő, háló, szalon, férfi és leány szoba berendezésekből, a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivittel.

Teljes lakásberendezések vállalata rajzok szerint is, szigorúan stilszerű kivitelben.

Leikkismeretes kiszolgálás.

Mérsékelt szabott árak.

922.

nehezen mond arról le, ha csak nyomban hánytatószeret által nem intézkedünk.

Mint minden fáradozásnak, úgy a sertés-tenyésztésnek is célja nem lehet egyéb, mint a lehető legnagyobb tiszta haszon elérhetése, mert jóllehet, valamely kis vagy nagyobb tenyésztő tenyészanyagában megközelítheti, avagy elérheti kitűzött törekvését úgy a szép és egyöntetű, mint a jóminőségű falka anyagában, de az a fő, hogy minő áldozatok, illetve termelési kiadások útján érte azt el. Ha 9¹/₂ filléren 10 fillér értéket érek el — lehet, hogy semmit se szereztem pénztáromnak. Ép ezért a jó legelők mellett a gyök és gumós növények, tök s megfelelő gyári hulladékok helyes belevegyítésével oda kell hatni, hogy a szigorú számvetéssel adagolt szemes eledelnek lehető legjobban kihasználhatók legyenek. Ugy hiszem, azon kiscgazda 10—12 jól megválasztott kocával vezetni tenyésztését, aránylag több tiszta haszonnal dolgozik, mint a több 100 darab tenyésztésével küzködő nagy birtokos, mert a míg itten idegen kezelő s nagy költséggel fizetett személyzet vezet a tenyésztést, addig a kiscgazda önnön magyaráván el minden mozzanatnál jól megfontolt s takarékos számításával kisebb kiadással érheti el célját. Ismeretes, hogy a tejtermeléssel emelkedik a sertés-tenyésztés feltétele is, s ott, hol a gazdaság sajtkezeléssel is foglalkozik, a malacok felnevelése a tejhulladékok által lényegesen és sikeresen megvan könnyítve. Azon kiscgazda, a ki külön kant bir tartani, nincs alávetve a közös legelésből származó hátrányos fiáztatási rendszernek s igen helyesen vezet az elletést, ha az tavaszra esik, mert a bekövetkező meleg napokon a felnevelés nagyon is meg van könnyítve. A tenyésztésre nem hagyottakat nyár végére elbirja készíteni minden nagyobb kiadás nélkül. Az lenne törekvése a községeknek is, hogy a fiáztatás a már előnyösen említett tavaszi időre essék, mely alapon a közös legelőkön a felnevelés nagyban meg lenne könnyítve.

Nem ajánlható eléggé e tekintetből is minél sürűbben létrehozni a gazdasági egyleteket, mi által s társulási számitással a sertés-tenyésztés akadályai is inkább legyőzhetőek s a magas magyar kormány jó indulatú kegyes támogatásai is sikeresebben érvényesíthők. Tekintettel arra, hogy Magyarországon két millió sertés van, a gondos és szakszerű tenyésztés mellett igen fontos tétel az értékesítés kérdése is. Az értékesítés fonalát a hentesek tartják kezökben, de mivel a hentes minden tenyésztőhöz el nem juthat, azt közvetíti a sertéskereskedő. Nem tagadható az, hogy valamely állam mezőgazdasági termékeinek forgalma a közvetítőknek tulajdonítható, a kik a termelvényeket forgalomba hozzák. A mi sertéskereskedésünk elsőbb a határszéleken ért el jelentékenyebb emelkedést s azután terjedt el az ország belső részeiben is. A kisebb sertéskereskedők egyrésze a határszéleken megvásárolt félsovány sertéseket addig hajtogatta, a míg a vele összeköttetésben álló kisebb gazdáknak, kocsmárosoknak stb. vásárlóknak el nem adta, így ő nem hizlalt csak közvetítő volt s megelégedett csekélyebb nyereséggel is. Míg más sertéskereskedők a megvásárolt sovány árut előbb félig-meddig jobb állapotba hozva árusították el s így egyes helyekre jótékony hatással járt a feljavított állatok által szükségelt szemes termény fogyasztása.

A magyar sertés-tenyésztés és kereskedés gócpontját képezi kétségtelenül az „Első magyar sertés-hizláló részvénytársaság” Kőbányán. Ezen sertés-hizláló telep kezdetben 20 hold területen rendezte be a hizlálást s már több, mint 180 holdon terjesztette ki. Tagadhatatlanul szakszerű mintaszerűséggel rendezték ottan a hizlálást s a részvénytársaság törekszik minden tekintetben a részleteket előbbrevinni s tökéletesíteni még a nehezen előállítható megfelelő mennyiségű viz kérdésével szemben is. Rendelkezik a kőbányai telep

megfelelő vasuti hálózatokkal, rakodó helyiségekkel s teljesen hisszük, hogy ezen európai hírnévnek örvendő részvénytársaság országunk sertéskereskedésére nézve hova-tovább nagyobb és szélesebb mérveket öltőleg hathatós gócpont fog lenni. A kőbányai hizlaldában 200,000 darab sertés nyerhet elhelyezést s óriási azon sertések száma, a mely ottan évente megfordul s tekintettel arra, hogy legfőrszben honi sertéseink szolgáltatják ahoz az anyagot, ennél fogva nem kicsinyelhető azon anyagi előny, a mit azon elsőrendű hazai hírneves telepünk létre hoz.

A kőbányain kívül még hatalmas sertés hizláló telepek vannak országunkban, amelyek hathatósan hozzájárulnak a kihizott anyag termelésével s a külföldre való kiszállításához. Ezek között első helyen áll a győri magán hizlaldából álló telepek felemlítése, ahol évente átlagban 125-130 ezer darab sertés fordul meg s ezek jelentékeny része a bécsi piacra kerül. Nevezetesebb hizláló helyek még Sopron, Monor, Cegléd, Kecskemét, Szeged, Szabolcska, Debrecen, T-Kubin, Pancsova, Pécs, Barcs, Eszék stb.

Kevésbé hizott s soványabb sertésekre nézve lényeges vásárok folynak le Debrecen, Nagyvárad, Arad, Nyiregyháza és Zaránd piacán.

Ugy a részvénytársasági, mint a magán nagyobb hizlaldák, hogy közvetve a kisebb tenyésztők hizott avagy nem hizott áruinak értékesítésére szerves összefüggéssel vannak, azt minden érdekelt tudja s nem csekély jelentőségű kérdés az, a mikor egy kisebb hizláló anyagát egy jó hírnévnek örvendő nagyobb hizlaldába továbbítás végett átadhatja, a mit az csekély % mellett készséggel esz-közöl az illető előnyére.

Állattenyésztési ágazatainkban Európában mi állunk a második helyen a sertés-tenyésztést illetőleg s nem kell ahoz nagy megerőltetés, hogy az első helyet kivívjuk magunknak s minden lépés, a melylyel nemzeti vagyonosodásunk erősíthessük, növeljük belerőnket, a mely tényezők képezik alapját nemzeti önállóságunknak s létünknek! Ma a pénz árisztokrácia urálja az erőt minden téren s forgatja a világegyetem óriási tengelyének kerekét — s nyugodt csak az lehet, ki független s függetlenségét pedig minden ember óhajtja, a mit csak a szorgalom és értelmes munka biztosít.

Nagy Imre.

Köménytermelés.

Ott, ahol eléggé nedvtartó talajunk van, a köménytermelés bőven kifizeti magát. Éljalji viszonyaink alkalmasak a termelésére és piacot ma még mindig találunk értékesítésére bőven, mert termelésével igen kevesen foglalkoznak, kivált azóta, mióta azt a cukorrépa Északnémetország egyes területeiről egészen kiszorította.

A talajt olyformán kell számára előkészíteni, mint szoktuk repce alá. Háromszori alászántás okvetlen szükséges s igyekeznünk kell, hogy június elején a beültetendő terület teljesen készen, simára hengereelve rendelkezésünkre álljon.

A palántákat úgy neveljük, hogy jól trágyázott ágyban, elég ritkán, legjobban zsinór után egy kilogramm magot vetünk el s azt öntözéssel és ápolással neveljük június elejéig.

Egy kilogramm mag után, ezen az úton annyi palántát kapunk, a mennyi három holdnyi területre teljesen elegendő.

Június közepén ha a fiatal növény már annyira megerősödött, hogy a próbaültetést minden baj nélkül eltűri, akkor az előkészített területet zsinór szerint úgy osztjuk be régi tapasztalat szerint, hogy minden egyes növény, ültető fa után elduggatva, 32 centiméter távolságra essék a másiktól. Ha a kiültetésnél nagyon száraz lenne az időjárás, akkor minden egyes elduggatott növényt meg kell öntöznünk. A kiültetett kömény augusz-

tusban egy, őszszel egy második és áprilisban egy harmadik kapálásra szorul, júniusban pedig termését hozza meg, 8—10 q-t holdankint.

Aratás után terhel boronákkal két-háromszor ha végig megyünk a tarlón s azután magára hagyjuk a földet; akkor második évben is meg hozza a termést és pedig olyant, a mely nem marad az előző évéhez semmiben sem hátra.

Ez a termelés egyik módja. A másiknál mellékterményt, leginkább répát is lehet alkalmazni a kömény mellett. Ilyenkor jól megforgatott és behengerelt földbe sorvetővel, ritka sorban, legjobban úgy, ha egyik sorvető elől a répát, a másik utána az elsőnek sorai között a köményt vetjük és pedig úgy, hogy 8—10 kilogramm vetőmagnál (köményből) ne jusson több egy holdra. A soroknak egymástól való távolsága 30—50 centimeter között váltakozhat, a szerint, a mint a kapálást géppel vagy emberi erővel akarjuk eszközölni. Az így kezelt kömény 5—10 q-t teszen holdankint.

Miként a repcét, a köményt is éjjel vagy korán hajnalban legjobb aratni. Az aratást azonnal meg kell kezdenünk, ha észreveszszük, hogy június közepe táján, a középső hajtás magvai bevonulni kezdenek és kihullással fenyegetnek.

Az aratás tarlókkal történik úgy, hogy a növényt tőben levágjuk arra való tekintet nélkül, hogy oldalhajtásai még zöldek.

A levágott növényből ponyvára kell ráznunk a már érett magot és ugyancsak ponyva fölött laza kévékbe kötjük arra ügyelve, hogy a kéve vastagsága a kötésnél átmérőben meg ne haladja a 20 centimétert, mert a kemény szalma igen nehezen szárad és nagyobb tömegben könnyen rothadásnak indul.

A kévéket a szántóföldről legjobb ponyvával aláterített szekereken ugyanabba a szérűbe szállítani, a hol ki lesznek csépelve s ott kétsorjával 8—10 kévét egymásnak támasztva szárítjuk ki.

Ha a kévék teljesen kiszáradtak, a cséplés akár kézi cséplővel, akár géppel eszközölhető, éppen úgy, mint a többi gabonaneműnél.

Meg kell jegyezni, hogy azon esetben, ha a kévék szárítását a szántóföldön eszközöljük, úgy okvetlenül szükséges hozzá sima, agyagos talajt elkészítenünk, különben igen sok mag elhullik s a sima talajról közvetlenül kell a kévéket ponyvával beterített szekerekre raknunk.

A termés tisztogatásánál, a szórásnál, szeleltetésnél, de különösen a rostálásnál a könnyű szemeket nem szabad eldobni, hanem a takarmány közé és a rétre kell elvetni, mert a legtöbb és csiraképes és a kömény kitűnő takarmány és szénavegyületet ad kivált lóhere között nagyon szereti a barom. A mely takarmány között kömény van, attól az állat soha fel nem fuvódhatik.

Ha széna között csak egy csekély mennyiségű kömény van, úgy az egy egész garmada szénát képes megillatosítani; de az ily széna szárításánál ügyelnünk kell a többszöri megforgatásra, mert a kömény szára nehezen szárad s egy kis fülledés is elégséges arra, hogy rothadásnak induljon.

Aratás után a kicsépelte szalmát legjobban az ökrisztállóban alomként felhasználni; tehének alá tenni nem tanácsos, mert a kemény szalma könnyen felsérti a tehének tőgyeit. Épen keménységénél fogva a szalma úgy mint a kenderpozdorja, tüzelőanyagul is nagyon alkalmas.

Ha tekintetbe vesszük, hogy a köménynek semmiféle állati ellensége nincs és hogy ára 40—80 korona között váltakozik métermázsánként, sőt például 1885-ben silány termés alkalmával 140 koronáig felment: terméso nagyon szép hasznot hoz.

Ugyanazon földbe négy évig egymásután lehet köményt termelni, hanem ilyenkor legalább 10—12 évig nem szabad újra köményt vetni bele.

Legalkalmasabb két évig használni kömény alá a földet s azután búzával vethetjük

be, ezt szereti különösen a neki való talaj, amely, mint említettük, ne legyen nedves sem trágyás száraz, hanem nedvtartó, lehetőleg kissé agyagos alapu.

Vetőmagot, ha magunknak nincs, úgy biztos helyről szerezzünk be, mert a kereskedésben közönségesen olyant kaphatunk csak, a melybe aprószemű réti kömény van ve gyitve.

Krenedits Ödön.

KISEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

+ Szőlőkarók tartóssága. A szőlőkaró, valamint bármilyen más, földbe ázott fa, legyen az oszlop vagy karó, sokkalta tovább eltart, hogyha a beásás előtt erős szappanoldatba áztatjuk, mely oldathoz előbb valami kevés kénsavat (közönséges vitriolt) adunk. Az ily módon kevert szappanos vízből a fa belsejében olyan anyag képződik, mely a fának minden legkisebb pórusát teljességgel átjárja, a nedvességet elzárja tőle és ezáltal megóvja a rothadástól. Ezen eljárási mód oly célszerűnek bizonyult, hogy Franciaországban a vasútak tapfáit, deszkázatát, oszlopait, szóval minden olyan faneműt, mely a földbe jut, mind e módon készítik elő. Régebben, sőt még elvéve napjainkban is vannak, a kik hivei a földbeásott fa bekátrányozásának. Mások megint azt ajánlják, hogy a földbe jutó farészeket lassu tűznél meg kell pörkölni. Ámde, ha az ily módon preparált fa, sokkalta tovább még sem áll ellent az időnek; fáradtság és költség tekintetében pedig semmivel sem kiadóbb. Igen tartóssá lehet tenni a szőlőkarókat (s más földbeásott farészeket is) ha ezek végeit beleáztatjuk olyan vízbe, a melyben vasgálicot oldottunk föl. Ötször annyi vízben 3-4 napig hagyjuk oldódni a vasgálicot, s akkor áztassuk bele a karók végeit, mintegy 4-5 napig hagyván benne ázni, míg e nedvet jól magukba szívják. Főleges mondani, hogy a vasgálic igen olcsón minden valamirevaló fűszerkereskedésben kapható; miután pedig az így kezelt karó *mégegyszer annyi ideig eltart*, mint különben ezt a kis költséget nagyon megérdemli.

+ A dohánylugról. Egyike a leghatásosabb szereknek, a melyet kiváló sikerrel lehet alkalmazni mindennemű kártékony rovar és férgek ellen. Maga Jókai írja, hogy több év óta próbálja a thanatonnal (dohánylúggal) való védekezést a barackok, szilfafélék és rózsák milliónyi levéltetűi ellen: „reggel még grünpán-zöld az egész fa a százezernyi bogártól, a thanaton permetezés után este terítve van a föld a fehér bőrűktől.“ Sem a kvasszia-forgács, sem pedig a szappanoldattal való permetezés nem használ; valamint a divatját mult naftalin-fujtató is nyomába sem léphet a thanatonnak. (A thanaton görög szó, magyarul annyit jelent, hogy halálhozó.) Általános magyar neve azonban dohánylúg, a melyből egy doboz egy hektoliter vízben melegen fölhititva elegendő egy hold szőlőre, száz gyümölcsfára. A thanatont a magyar kormány készíteti, olyanformán, hogy az erős amerikai dohánylevelet, a miket Virginiából, Kentuckyból behozat, szivarrá alakítás előtt kilúgoztatja. Ennek az az oka, hogy a míg a magyar dohányban a nikotintartalom csak egy percent, legfőlebb másfél, addig az amerikai dohánylevélben hat percent a nikotin. Ezt ilyen szűz állapotában magyar ember el nem szívja. Öt százalék nikotint tehát ki kell belőle lugozni. Ezt a dohánylúgot jól elzárt bádógokba leszűrve lehet kapni a királyi dohánykereskedelmi részvénytársulatnál (Budapest, Nagykoronautca 25.) Egy kiló ára két horona. 5 kilós dobozokban 6 korona. A társulat évi kimutatásából kiviláglik, hogy a magyar gazdák csak igen kis mértékben használják e kitért óvszert. Évenként átlag 2000 doboz kel el belőle. Ellenben külföldre százezrével viszik

ki a magyarországi thanatont. Különösen sok kerül Németországba, de még inkább Kentuckyba. Az utóbbi államban különösen ariá használják, hogy a juhokat védik meg vele a szőrféregtől. Mi magyarok tehát a Kentuckyból behozott dohánynak a lugját visszaküldjük a Kentuckyknak pengő dollárokért. Hogy az amerikaiak miért nem főznek maguknak thanatont a saját dohányukból, annak az a magyarázata, hogy ott nincs állami dohánymonopolium, a mely nekik azt a szolgálatot megtegye, aztán meg nekik tetszik az a szűzdohány, a melyet a föld hat százalékos nikotinnal áldott meg. A németek pedig használják a thanatont a hesszeni légynek az irtásához. (Hát nekünk nincs hesszeni legyünk?) Egy hold buzaföldnek a hesszeni légytől való megszabadítására kell tíz kiló thanaton, tíz hektoliter vízben feloldva. E kerül holdankint 6 forintba. A fecskendezéshez kell egy keréken járó fecskendőgép, hosszú kaucsuk tömlővel, a mivel egy ember megöntözheti a vetéstáblát, ahogy szoktuk öntözni a kertet. Nem lenne jó próbát tenni vele itthon is? Ez kiirtja a szipolyt is, úgy mint a cecidoniát. Az úgynevezett „firkáló féreg“ kiirtására a szőlőkben megbecsülhetetlen szolgálatot tesz a dohánylúg. A „Szőlőszeti és Borászati Lapok“-ban ugyane célra a valódi persapor (pyrethrum) főzet ajánlatik. Mint irtószer, ez is csálhatatlan, csak az a baj, hogy nem hamisíthatlan „Valódi“ pyrethrum-porhoz bajos jutni. Ellenben thanatont annyit szolgált a magyar kormány a magyar gazdáknak, a mennyi csak kell és pedig igen olcsó árban.

Győry Elemér.

KÜLFÖLDI LAPSZEMLE.

(é.) A műtrágya hasznának értékelése. Ha könnyű is rendszeren elsőlátásra megítélni a műtrágyának a növényzetre gyakorolt kedvező hatását, mégis elkerülhetetlenül szükséges, hogy használatának számbeli eredményeit is kikutassuk. A műtrágya hasznosságának felösmerésénél tanulmányozni kell mindenekelőtt: 1. annak összetételét a növény összetételéhez viszonyítva, 2. annak összetételét a talajösszetételéhez viszonyítva. De másodsorban a műtrágya valóságos hasznát a következők kombinálása fejezi ki számszerűleg.

1. A termés összes súlya;
2. A termés összes értéke;
3. A műtrágyázott és műtrágyázatlan termés közti súlykülömbőség;
4. A műtrágyázott és műtrágyázatlan termés közti értékkülömbőség;
5. A termésmennyiség hányszorosa a vetőmagnak.
6. A műtrágya métermázsája után elért nyers jövedelem.
7. A műtrágya métermázsája után elért jövedelem külömbősége;
8. 1. mm. műtrágya használata által származott tiszta jövedelem;
9. 100 frank ára műtrágya használata által elért tiszta jövedelem;
10. A műtrágyázott és műtrágyázatlan termés 1. mm.-ja közt levő tiszta jövedelem külömböze;
11. Az egész termés 1 mm.-ja után nyert tiszta jövedelem;
12. Az egész terület után származott tiszta jövedelem.

Ennek alapján a műtrágya használatának értékelése a következő kísérleti táblázat alapján történhetik, előrebocsátva azt, hogy 1. a terület 1 hektárra vonatkozik (1 ha = 175 k. hold) 2. a vetőmag ha-ként 150 kg. 3. a műtrágya 14-16%-os ásványi szuperfoszfát melynek 100 kg.-ja 7 frankba kerül; 4. a termés 100 kg.-jának értéke 20 frankba van főlvéve; 5. a műtrágyázatlan mivélés nyere-mény és veszteség nélkül van alapul véve. A föntiek ilusztálására szolgál tehát a következő, táblázat 1 ha. búza műtrágyázására vonatkozólag:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
A használt műtrágya mennyisége 14-16% szuperfoszf.	kg.	100	200	300	400	500	600	700	800	900		
A műtrágya ára	fr.	7	14	21	28	35	42	49	56	63		
Szemtermés	kg	1125	1210	1285	1350	1405	1410	1415	1420	1425	1430	
Szemtermés értéke	fr.	225	242	257	270	281	283	284	285	286		
A műtrágyázott és műtrágyázatlan termés közli külömbőség	kg.	85	160	225	280	285	290	295	300	305		
Annak értéke külömbőség	fr.	17	32	45	56	57	58	59	60	61		
A termés hány-szorosa a vetőmagnak		7.50	8.06	8.56	9.00	9.36	9.43	9.46	9.50	9.53		
1 mm. műtrágya által elért tiszta jövedelem	fr.	17	16	15	14	14	9.66	8.42	7.50	6.77		
100 frank ára műtrágya után elért tiszta jövedelem	fr.	142.85	128.57	114.28	100.00	85.71	62.85	38.09	20.40	7.14	3.17	
1 mm. műtrágya által elért tiszta jövedelem	fr.	10	9	8	7	7	4.40	2.66	1.42	0.50	0.22	
Annak külömböze a műtrágyázatlanhoz viszonyítva	fr.	11.76	11.25	10.66	10	7.71	5.51	3.38	1.33	0.65		
A termés m.-ja után eső tiszta jöve-delém	fr.	0.82	1.40	1.77	1.99	1.56	1.13	0.70	0.28	0.13		
A mivel terület származó tiszta jöved.	fr.	10	18	24	28	22	16	10	4	2		

A táblázat számaiból kitűnik tehát, hogy nagyon kevés műtrágyának csak jelentéktelen a hatása; míg a túlnagy mennyiség a terméshozam fokozása dacára sem fizeti ki magát A legnagyobb terméshozam tehát nem minden körülmények közt a legjobb jövedelmezőbb. E között és a műtrágyázatlan között van a legjobb termés, mely a legtöbbet jövedelmez s ez a táblázat 12 és 13 oszlopainak végösszegei szerint a 400 kgos műtrágyázás, mely a tiszta jövedelem 28 frankos emelkedését mutatja ki. Ez a kalkuláció mutatja meg tehát legmeggyőzőbben, hogy a műtrágya és hogy mennyi műtrágya milyen jövedelmezőséggel jár. Persze az ilyen kalkulációt minden gazdának önmagának kell végeznie, hogy viszonyai közt értékesithesse. (*Journal d'agriculture pratique.*)

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Kis hirdetések című rovatunkra felhívjuk olvasóink figyelmét. Egy koronáért, mely előre beküldendő, mindenki hirdethet s az utalvány szelvényre a hirdetés szövege is felírható. A hirdetési megrendelés minden számra legkésőbb csütörtökön délig a kiadóhivatalhoz juttatandó.

Szemle.

A gazda élete örökös bizonytalanság, kétség, tépelődés közt telik el. Igazuk van, akik azt mondják, hogy a töke a földben fekszik a legbiztosabban; de kérdés, hogy a legkamatozóbb-e a földbe fektetett töke. Hogy minél kamatozóbbá váljon, a gazdának mennyi mindenen kell köröszkül mennie, mennyi mindent kell próbálnia. Ma a növénytermelés, holnap az állattenyésztés; ma a búza, holnap tán a komló; ma a külterjes üzem, holnap meg a belterjes az, ami a legtöbb jövedelmet igéri, anélkül, hogy az ígéretet mindig be is váltaná.

Eszünkbe jut a gazda tevékenységének ez a folytonos hányattatása most mikor egy lappangó baj nyilt veszedelemmé fejlődött. Az intenzív kultúra egyik legjobban ajánlt ága a cukorrépatermelés volt és gazdáink kaptak is rajta és kezdték termelni a cukorrépat. Különösen a marosmenti gazdák tértek

rá, annál is inkább, mert a marosvásárhelyi cukorgyár közelsége jó reménnyel kecsegtette őket. Rágható tudják a gazdák és tudjuk mi, hogy ez a cukorgyár tartós válságokkal küzd; de most mégis megdöbbenően hatott az a pozitív hír, hogy a gyár nem akarja átvenni, mert nem képes kifizetni az ideai cukorrépatermést, azoknak a gazdáknak repartermését, akik vele szerződés viszonyban vannak, akik kötelezve voltak répát termelni s akiknek répáját köteles lett volna a gyár átvenni. Közel ezer hold cukorrépatérület gazdáit érinti és sújtja a gyárnak ez a fizetésképtelensége. Sok-sok gazda egy évi tőke, munka és fáradozás sikerét látja veszélyben. Ebben a szorongatásban fordultak sokan az E. G. E. hez, hazarészünk legnagyobb érdekképviselőjéhez, hogy kísértse az meg a kivézető utat megtalálni. Mivel pedig a cukorgyár, az államtól közel másfél millió befektetési kölcsönt bír, az E. G. E. a következő sürgőnyi följterjesztést intézte a földmivelési miniszterhez:

„Nagyméltóságú

Darányi Ignác

földmivelésügyi miniszter urnak

Budapest.

Marosvásárhelyi cukorgyár összes termelő gazdák répáját nem veszi át. Kár és elkeseredés nagy. Kérjük Nagyméltóságodat, esetleg pénzügyminiszter úrral együtt, segítő intézkedésre.

Erdélyi Gazdasági Egylet
Cs. Szabó Főzsef,

elnök.

Tokaji László,

titkár.

Azt hiszszük, a miniszter részéről nem fog késni az intézkedés. Ez az egy reményük lehet most az érdekelt gazdáknak. A marosvásárhelyi cukorgyár ügye azonban ezzel nem kerülhet még le a napirendről. Legközelebb behatóan fogunk mi is foglalkozni vele.

*

Mig a cukorrépatermelő gazdák szorongva nézhetnek a veszteség, károsodás elé, addig a *lőheremagtermelők* — jól esik ezt konstatálni — vig napokat élnek most. A lőheremag ára a külföldi rossz termés következtében nagy mértékben emelkedett és lőheremag iránt különösen Németországban lázas kereslet indult meg. A hét elején elsőrendű magért 60—70 koronát kínáltak 50 kg.-ként és magunknak is tudomásunk van egy erdélyi gazdáról, akinek 200 mm. heremagját 70 forintjával keresi egy elsőrendű budapesti cég. A dolgot természetében van, hogy a gazdák nem nagyon sietnek most az eladással. Egyrészt azért, mert a mag még nem is igen van készen, másrészt azért, mert még további áremelkedést várnak. 70 forint jó ár már, de igaz, hogy rossz szá zszugorodik ez is össze, ha jobb ár is lesz. Azonban nem kevésbé elő kell készülvén lenniük a gazdáknak arra is, hogy könnyen beállnat az árakban a süllyedő irányzat s hogy ilyenkor a kereskedők aztán a korábban drágán vett mag árából kiméletlenül és lelkiismeretlenül is igyekeznek kifogásaikkal lecsipni.

Hogy milyen nagy a külföldi kereslet erdélyi lőheremag iránt, a leveleknek és sürgönyöknek az az özöne, mely az E. G. E. hez most e tárgyban érkezik. Zürich, breslauer, wüzburgi, bécsi cégek kérnek ajánlatokat. *Gazdáink figyelmébe ajánljuk hogy ha van eladó lőheremagjuk, a mennyiség megjelölésével ellátott mintát küldjenek az Erdélyi Gazdasági Egylet titkári hivatalához, mely a magyar és külföldi cégekkel érintkezésbe lépett már s így az eladást eredményesen közvetítheti.*

Nem zárhatjuk azonban le ezeket a sorokat a nélkül, hogy kifejezést ne adjunk azon csudálkozásunknak, hogy a külföldi gazdasági szaktudósítók mindaddig nem értesítették a gazdákat a külföldi konjunkturáról és árvizszonnyokról, holott a jólétesültség és a gyors értesültség a gazdáknak nagy hasznukra lenne.

Több, sokkal több agilitás és élelmesség kelene részükről.

*

A belügyminiszter a képviselőházhoz be-terjesztett évi jelentésben tüzetesen foglalkozik a *kivándorlási* ügygyel és ez iránti tervezett törvényhozási intézkedésekkel. Ugyanis a kivándorlás mind uagyobb mérvet öltvén, elodázhatatlaná vált, hogy a kivándorlás és az azzal összefüggő kérdések törvény által rendeztessenek. Ennek előkészítése végett az egész kivándorlási ügyet, nevezetesen a külállamok idegvágo törvényeit és azok végrehajtásainak módozatait a belügyminiszter heható tanulmányozás tárgyává tette. A kivándorlási ügy szabályozásával kapcsolatban egyik főfontosságú feladat oly intézmények létesítése, melyek alkalmasak arra, hogy már a kivándorlottakban a magyar államhoz való tartozás érzése fentartassék és azoknak kulturái és anyagi érdekei kellőleg ápolatassanak. Hogy az e célból létesíteni szándékolt rendszabályok és intézmények helyesen megválaszthatók s illetve megállapíthatók legyenek, az észak-amerikai Egyesült Államokban, valamint Kanadában nagy számban élő magyar alattvalók kulturális és gazdasági viszonyait a belügyminiszter a helyszínen behatóan tanulmányoztatta. Az így összegyűjtött adatok segélyével az egész kivándorlási ügyet felölelő tövényjavaslat előadói tervezete már munkába vétetett. Ugyancsak a magyar állampolgárság megszerzéséről és elvesztéséről szóló 1879. évi L. t. c. gyökeres módosítása iránt a munkálatok szintén folyamatba vannak.

*

— **Uj mezőgazdasági szaktudósító.** Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter *Leitgeb* Imre földbirtokost *Délnémetországra* és *Svájcra* kiterjedő hatáskörrel, *mezőgazdasági szaktudósítóvá* nevezte ki. *Leitgeb* Imre volt a szerzője annak a nagyobb gazdasági tanulmány-nak, a mely a magyar termelők figyelmét a *svájci kivitel* kedvező konjunkturáira figyelmeztette. Ez a tanulmány annál nagyobb figyelmet keltett, mert úgyszólván az egyedüli spontán kísérlet volt arra, hogy a német birodalomból az új német vámtarifa által kiszorítandó kivitelünknek más fogyasztási piacokat szerezzen. *Leitgeb* Svájcra mutatott rá meggyőzően s hogy most ugyanoda mezőgazdasági szaktudósítóvá neveztek ki, ez csak újabb bizonyíték arra, hogy Darányi a helyes pontra a megfelelő embert tudja állítani.

— **Kolozsvármegye a munkássegélypénztárért.** Kolozsvármegye közigazgatási hatósága a gazdasági munkás- és cselédségélypénztárnak a néppel való megösmertetésére és megkedveltetésére nagyobb akciót indít s az egyes községekben e célból gyűléseket fog tartani a birtokosok, jegyzők, tanítók, lelkészek, gazdatisztek közreműködésével. Ilyen gyűléseket tartanak a *mócsi* járásban: Bogács, Magyar-Kályán, Mező-Szopor, Tóháza, Magyar-Légen, Köteland, Szava, Magyar-Fráta, Botháza, Vajda-Kamarás, Pete, Visa, Aranykut, Keszű, Oláh-Gyéres, Mező-Ór, Umbuz, Gyulatelke, Nemeszúk, Béré, Berkenyes, Mócs, Marokháza, Felső-Zsuk, Alsó-Zsuk, Magyar-Palátka, Alsó-Szováth, Felső-Szováth a *nádasmenti* járásban: Bács, Jegenyé, Inaktelke, Korod, Mákó, Méra, M.-Gorbó, M.-Nádas, M.-Sárd, M.-Szt.-Pál, Papfalva, P.-Topa, Solyomtelke, Szt.-Mihálytelke, Szumurdúk, Szucsák, Türe, Vista községeiben.

a *tekei* járásban: Teke, Batos, Dextrád, Vajvecz, Nagy-Ida, Mező-Erked, Sz.-Péntek, Oláh-Ujfalu, Kozmatelke, Tancs, Budurló, O.-Solyomos, Barátfalva, Paszmos, D.-Széplak, Sz.-Ludvég, Harasztos, Szt.-András, Szt.-Banyicza, Kis-Fülpös, Faragó, Szokol községeiben.

— **Az Országos Gazdasági Munkás- és Cselédségélypénztár statisztikája.** Érdekes időközi statisztikát állított össze az Országos Gazdasági Munkás és Cselédségélypénztár központi igazgatósága. Ezek szerint a segélypénztárnak 1165 alapító tagja van 140204 korona 82 fillér alapítványi összeggel. I. csoportbeli rendes tagja van a pénztárnak jelenleg 9620, II. csoportbeli 1520, III.

csoportbeli II, IV. csoportbeli 100, az idei rendkívüli tagok száma 28800, összesen tehát 39851. Cselédségélytulajdonosok számára kiállított összesen 3142 kötvény. Ezekben biztosított 2192 fűtő, 4883 etető, 5404 kéveadagató és 3875 cséplőgépmunkás. (természetesen nincsenek ideértve azok a gazdasági cselédek, a kik utai munkaadójuk a hozzájárulást fizetik). A segélyekről a következő a statisztika. Gazdasági cselédeknek kifizetett a pénztár 1400 esetben 95000 korona baleseti, 294 esetben 3300 korona rakkantsági és 148 esetben 40000 korona halálesi segélyt. Rendes tagoknak 495 esetben 16069 korona 23 fillér baleseti, 45 esetben 700 korona rokkantsági és 50 esetben 9500 korona halálesi segélyt. Beleszámítva még a cséplőgépeknél történt balesetek alkalmával kiutalt segélyeket, az Országos Gazdasági Munkás és Cselédségélypénztár az 1902. évben idáig kifizetett 167069 korona segélyt. Megjegyezzük még, hogy igen nagy számmal vannak azok a balesetek, a melynek a közelmúlt napokban jelentetvén be, most vannak tárgyalás alatt.

— **Baromfitenyésztési előadások.** Az Országos baromfitenyésztési egyesület a baromfitenyésztési ismeretek fejlesztése céljából eddig minden héten, ezután pedig minden hónapban kétszer baromfitenyésztési előadásokat rendez. Az előadások tartásával *Parthay Géza* igazgató van megbízva. Ezen előadásokon mindenki szívesen látott vendég még akkor is, ha az egyesületnek nem tagja. Az előadások ideje és sorrendje felől szívesen ad felvilágosítást az egyesület igazgatósága Budapest, Rottenbiller utca 30. szám.

— **A dicsőségmentári baromfitenyésztő és értékesítő szövetkezetnek** Darányi miniszter 40 darab langshan tyukot, 20 darab bronzpulykát, 20 darab pekingi kacstát és 10 darab emdeni ludat ingyen engedélyezett, mely kitűnő tenyészanyaggal, a már három év előtt ingyen kapott tenyészbaromfiak vérfelfrissítését célozzák. Ezen baromfiak értéke 1000 korona. Most ismét arról értesülünk, hogy a szövetkezet, melynek élén Csató Gábor Kis-Küküllő vármegye alispánja áll, a vármegye központjában tojásértékesítő, illetve gyűjtőközpontot óhajt létesíteni s ezen áldásos intézmény megvalósítására Darányi 800 korona segélyt adott. Örömmel tölt el e hír, mert ebből azt látjuk, hogy a vármegyék kormányzói és vezetői végre belatják azt, hogy nemcsak a nagygazdák, de a kisemberek megélhetését elősegítő foglalkozásokra is nagyobb gond fordítandó s ilyen foglalkozás: a baromfitenyésztés.

— **Gyümölcsösomagoló-ládák díjkedvezménye.** Vasutüzleti szempontból a gyümölcsnek ládáknak és a koci kihasználása szempontjából is sokkal gazdaságosabb, mint az eddigi rendszer szerinti kosarakban való szállítás, mivel több gyümölcs rakható be egy vasutikocsiba és vasutak részéről újabban megrendelt speciális gyümölcszállító-kocsik belső berendezése is ezen ládáknak megfelelőleg lett megrendelve. Hogy a magyar királyi államvasutak e gyümölcsstermelőkkel és az ezen gyümölcsöt értékesítő szállítókmal és exportőrökkel ezen ládáknak való szállítási rendszert megkedveltesse, másrészt pedig hogy ezen ládáknak minél nagyobb mérvben való elterjedését lehetővé tegye. Petroszényből szállítandó ily új gyümölcsösomagoló-ládák és rekeszek számára, melyek 600 milliméternél hosszabbak, 300 milliméternél szélesebbek és 300 milliméternél magasabbak nem lehetnek, a magyar kir. államvasutak összes vonalain tetszés szerinti mennyiség feladásánál folyó év augusztus 15-től kezdve rovatos utján a III. osztályu díjtélt engedélyezte. A mérséklés, a rendes viteldíjhoz viszonyítva mintegy 80 százalék.

— **A gép áldozatai.** A cséplőgép évenként megszedi a maga adóját a gazdasági munkások köréből. Nem egy derék munkás vesztette már el életét ilyen módon, s nem egy család maradt nyomorban, megfosztva a kenyérkeresőjétől. Így volt ez eddig is, s fájdalom így lesz ez ezután is. De bár az ilyen szociális gond mindenkor borzalmas, megszünteti a vele járó nyomort s enyhíti a ketséghesést az Országos Gazdasági Munkás és Cselédségélypénztár humánus intézménye,

Kishirdetések felvételnek (minden héten csütörtök délig): a kiadóhivatalnál, Kolozsvárt, Petőfi-utca 7. sz., emelet.

Előre fizetendő

KIS HIRDETÉSEK.

Levélbeli tudakozódásokra felvilágosítást ad a kiadóhivatal, ha a szükséges válasz-levélbélyeg mellékelte.

Ezen rovatban minden 20 cm., vagy ennél kisebb területű — 50 szóig terjedő — hirdetés egyszeri közlése 1 koronába kerül. Egész évi (52-szeri) közlés ára: 48 korona mely évnegyedenként, vagy havonként is fizethető. A hirdetés legkönnyebben megrendelhető utalványlapon, melyre a szöveg is felírható. A jelzett mennyiségen felül minden szó 4 fillér, vagy minden 5 cm. 5 fillér. Tudakozódásoknál csak a kishirdetések számára kell hivatkozni. Támpéldány csak egy küldetik.

Az Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesület hirdetései:

Állást keresők:

1. Okleveles gazdatiszt 12 évi gyakorlati munkával, aki a gazdasági üzem minden ágában, különösen pedig az állattenyésztésben kiválóan jártas, megfelelő kezelőtisztai állást keres.

2. 36 éves nő, jelenleg 1000 holdas gazdaságot önállóan kezelő, az algyógyi földműves iskolát jeles sikerrel végzett gazdatiszt, akinek 6 évi gyakorlata van és a gazdaság minden ágában jártas, nőülési okból azonnali belépésre megfelelő állást keres.

3. 12 évi gyakorlattal bíró gazdatiszt, alkalmas kezelőtisztai állást keres december 1-ére. Szükség esetén mindjárt betöltheti az állást.

4. Okleveles gazdatiszt, több évi gyakorlattal, kitűnő bizonyítványokkal, huzamosabb idő óta önálló kezelő, gazdatiszti állást keres.

5. Nagyobb gazdaságban több éven át, mint önálló kezelő működött, okleveles gazdatiszt, önálló kezelőtisztai állást keres.

6. Vincellér iskolát végzett és több évi gyakorlattal bíró gazdatiszt, megfelelő állást keres.

7. Állást keres több évi gyakorlattal bíró, 30 éves, református vallású nő, gazdatiszt, ki jelenleg is egy nagyobb uradalomban van, mint gazd. ispán alkalmazva. Állását önállósítás szempontjából hagyja oda. Jó bizonyítványokkal rendelkezik.

8. Gazdatiszti állást keres azonnali belépésre 13 évi gazdasági gyakorlattal bíró, eddig nagyobb birtokokon önállóan működött gazdatiszt, kinek bizonyítványait betekintésre rendelkezésre bocsájtja kívánatra a titkári hivatal.

A fősorolt álláskeresőket illető megkeresésekre készségesen ad — előzetesen megszerzett tudakozódások alapján — jóvilágosítást, az Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesület titkári hivatala (Kolozsvár, Petőfi-utca 7.)

Alkalmazást keresők

Több évi gyakorlattal bíró gazdasági gépész, ki úgy a gőzgépek, mint az összes mezőgazdasági gépek kezelésében és javításában tökéletesen jártas, a mikről kitűnő bizonyítványokkal rendelkezik, éves állást keres Uj évre. Jelenleg is, mint ilyen már 7 év óta működöm egy nagyobb uradalomban. Szíves megkereséseket Gépész jelige alatt „Mező Záh“ postrestante kérek. 945.

Különlétek.

Egy éves fehér asztali bort

keresek megvételre 50—60 hectoliter mennyiségben.

Hegyi borok előnyben részesülnek.

Cim a kiadóhivatalban.

B. Bak Lajos

Ó csász. és kir. Fensége Klotild főhercegnő udvari szállítója és az arany koronás kereszt birtokosa.

műbútor- és épületasztalos munkák és parquette gyári üzlete Kolozsvárt. Alapított 1869-ben. (845.)

Hantz Sándor könyvkötő.

Ezelőtt Hantz György társa. Kolozsvárt,

Jókai-utca 2. szám. — E szakmához tartozó munkákat versenyt felülmúló izléssel tartósan és olcsó árért készítek. Fizetések fél vagy egész évi elszámolásra történhetnek. (555)

A címre kérem vlyázni.

Schember C. és Fiai

cs. és kir. udvari hidmérleg és gépgyár BUDAPEST, Andrassy-út: 15.

Ajánlják általánosan ismert, szabadalmazott hid- és marhamérlegeiket, valamint gazdasági és ipari czélokra szolgáló tizedes és százados raktári mérlegeiket.

Árjegyzék ingyen és bérmentve. (902)

Mezőörményesi gazdaságban

1903. január 1-én a gazdatiszti-

állás betöltendő.

Pályázók, szolgálati bizonyítványaikat

Velits Zoltán

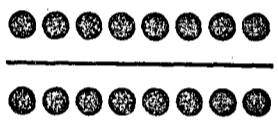
cimére Mezőörményesre küldjék. (939.)

Eladó birtok!

Székelyföld legszébb helyén, városok és vasút mellett, egy 150 holdas első osztályu birtok, úri lakással együtt

eladó.

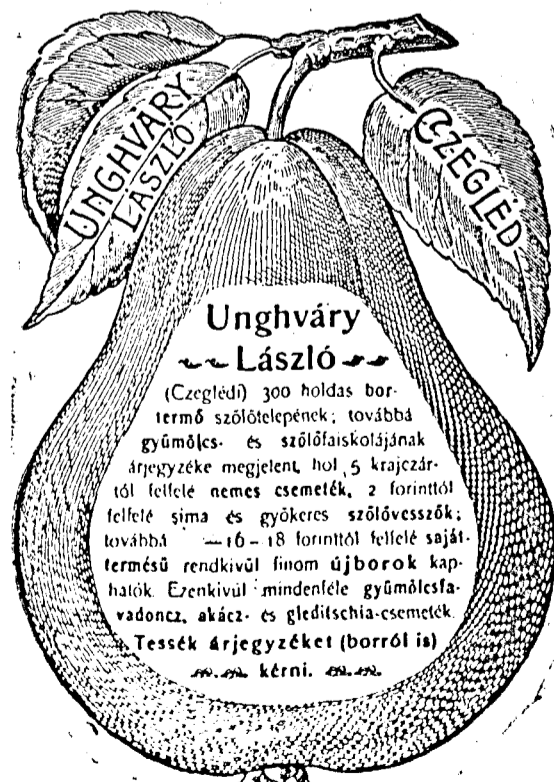
Bővebbet a kiadóhivatal levélileg is tudat. 915.

Simonffy István

mezőgazdasági gépgyára, vas- és fémöntődéje Kolozsvárt, Kultorda-u. 48.szám. Telefon 85. sz. Kívánatra árjegyzék és költségszámítás bérmentve küldetik.

(464)

935.

FISCHER PÉTER és Társa

cs. és kir. udvari szállítók mű, és kötszer-gyárosok BUDAPESTEN.

Raktár és gyár: IV. Kossuth Lajos-utca 6.

Ajánlják mindennemű állatorvosi mű- és kötszerrel dúsan felszerelt raktárakat, mely mindenféle újabb szerkezetű sebészi, szülészi, bonczani, patkolástani és más állatgyógyászati czélokra szükséges eszközöket tartalmaz.

1902. évi árjegyzéket kívánatra küldünk.

Eszközök javítása és átalakítása is elvállaltatik. (841.)

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10. 836

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület ugyanis mint a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége Alakult 1900. erkölcsi támogatásával. Alakult 1900.

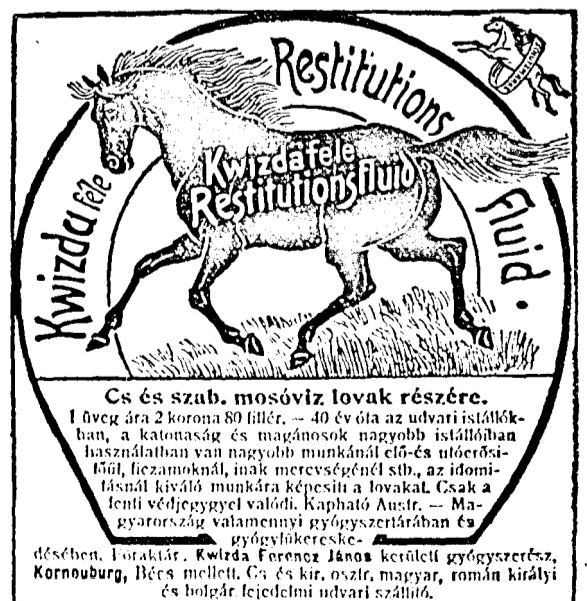
Biztosítéki alap: Kormány hozzájárulásával 400.000— K. Alapítványok 1268.080— Tartalékok 111 053.60

Osszesen 1,779.133.60 K. Első évi felesleg 90.349— K.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére különféle módozatok szerint. Az üzlet eredményben a biztosított tagok díj arányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből egy a tűz, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 40%-os díjvisszatérítést nyernek.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatvánnyal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál

az igazgatóság.

932. II.

Személyszállító vonatok indulási ideje október 1-től.

A vonatok indulási ideje középeurópai idő szerint van megállapítva. Az esti 6 órától reggeli 5 óra 59 perczig terjedő éjjeli idő a perczek aláhuzásával van megjelölve.

Kolossvárról indul:

(938.)

Budapest felé:

515 sz. szem. v.	511 sz. gyors v.	505 sz. szem. v.	515 sz. Tv. sz. sz.	507 sz. szem. v.	501 sz. gyors v.
5 ¹⁸	1 ²⁵ 9	7 ¹³	1 ⁴⁰	6 ¹⁷	11 ¹⁰

Brassó felé:

502 sz. gyors v.	508 sz. vegy. v.	512 sz. sz. sz. t. v.	506 sz. szem. v.	516 sz. vegy. v.
6 ¹¹	8 ³⁰	4 ⁵²	8 ⁵⁴	10 ⁵¹

Brassóból indul:

Predeal felé:

530 sz. szem. v.	592 sz. t. v. sz. sz.	502 sz. gyors v.	582 sz. vegy. v.
3 ⁵⁵	6 ⁵⁵	2 ¹⁹	11 ⁴⁰

Budapest felé:

507 sz. vegy. v.	501 sz. gyors v.	505 sz. szem. v.	603 sz. gyors v.
5 ²⁰	2 ⁴⁵	8 ¹³	6 ⁴⁵

K.-Vásárhely felé:

7802 sz. szem. v.	7812 sz. vegy. v.	7804 sz. szem. v.
5 ¹⁹	8 ⁵⁰	3 ¹⁵

Zernest felé:

7711 sz. vegy. v.	7717 sz. vegy. v.	7715 sz. vegy. v.
8 ³⁵	3 ³⁰	9 ²⁸

Tövisről indul:

Brassó felé:

506 sz. szem. v.	502 sz. gyors v.	508 sz. vegy. v.	604 sz. gyors v.
12 ²⁴	8 ³⁷	1 ⁴⁸	5 ¹⁰

Kolozsvár felé:

515 sz. szem. v.	505 sz. szem. v.	507 sz. vegy. v.	501 sz. gyors v.	511 sz. szem. v.
12 ⁵³	3 ³⁸	2 ⁰⁵	8 ¹²	9 ⁰⁰

Arad felé:

605 sz. szem. v.	607 sz. szem. v.	601 sz. gyors v.	625 sz. vegy. v.	623 sz. vegy. v.
3 ⁴³	2 ⁰⁰	3 ³³	8 ⁵⁵	8 ¹¹

Besztercze felé:

7112 sz. vegy. v.	7164 sz. sz. sz. t. v.
4 ⁰⁰	9 ⁰⁶

Kis-Kapusról indul:

Nagy-Szeben felé:

7302 sz. szem. v.	7364 sz. sz. sz. t. v.	7304 sz. szem. v.	7312 sz. vegy. v.
2 ²⁵	4 ⁴³	11 ¹⁴	7 ¹⁰

Nagy-szebenből indul:

Kis-Kapus felé:

7311 sz. vegy. v.	7363 sz. sz. sz. t. v.	7301 sz. szem. v.	7303 sz. szem. v.	7313 sz. vegy. v.
7 ⁴¹	1 ⁰⁵	4 ⁴⁰	10 ³⁰	3 ⁰⁰

Brassóból indul:

Sepsi-Szent-György felé:

7802 sz. vegy. v.	7812 sz. vegy. v.	7804 sz. szem. v.
5 ¹⁹	8 ⁵⁰	3 ¹⁵

Segesvárról indul:

Sz.-Udvarhely felé:

7612 sz. vegy. v.	7614 sz. vegy. v.
3 ²²	10 ³⁴

A 7363. és 7364. sz. vonatok csak kedden és pénteken közlekednek. — A 7164. sz. vonat csak hétfőn és csütörtökön szem. száll. közlekedik.

Maros-Vásárhelyről indul:

S.-Szt.-Györgyről

Kocsárd felé:

7001 sz. szem. v.	7005 sz. szem. v.	7003 sz. szem. v.	7011 sz. vegy. v.
5 ³⁰	12 ²⁵	5 ⁴³	9 ³⁵

Szász-Régen felé

7014 sz. vegy. v.	7016 sz. vegy. v.	7018 sz. vegy. v.
5 ¹⁵	10 ⁴²	5 ⁴⁵

Brassó felé:

7801 sz. szem. v.	7803 sz. szem. v.	7811 sz. vegy. v.
7 ⁰³	12 ³¹	5 ⁰⁶

Csik-Szereda felé:

7912 sz. vegy. v.	7914 sz. vegy. v.	7916 sz. vegy. v.
7 ¹⁰	11 ⁰⁵	4 ⁵⁷

Fogarás felé:

9722 sz. vegy. v.	9724 sz. vegy. v.
4 ³³	2 ⁰⁰

„Grand Prix“ (a legnagyobb kitüntetés)
a párisi világkiállításon.

Alfa Separator R. J.

Jroda: Budapest, V., Báthory-utca 4.

Syár: Budapest, V., Petneházy-utca 6/8

Tejgazdasági Gépgyár.

Szállít tejgazdasági eszközöket és gépeket!
Jehenezetek, tejgazdasági telepek, tejszövetke-
zetek berendezése!

Mindig friss sajtoltó por és folyékony oltó!

Több mint 500 első díj!!!

Arjegyzékkel, költségvetéssel, utbaigazítással
készséggel szolgálunk.

(546.)

Ganz és Társa

vasöntő és gépgyár
részvénytársaság

LEOBERSDORF. BUDAPEST. RATIBOR.

Városi üzlet Budapest, Ferenciek tere 2.

Ajánlja:

Hengerszékeit (Mechwart szabadalma) darál-
lás-, felbontás-, kiörlés- és simára őrléshez, ön-
működő lisztkeverő gépeit, hámozó-, koptató- és
egyéb malomgépeit, mint felvonókat, szitákat,
szállítócsigákat-, zsákfelvonókat-, detacheurök-
és egész malomberendezéseket.

Turbinákat, forgó ekéket gőz-, petróleum- és
electromos hajtással.

Electromos világítási és erőátviteli telepeket.
Mindennemű kéregöntvényt.

Bánki rendszerű benzin és petróleum móto-
rokat és locomobilokat.

(763.)

Az 1900-ik párisi kiállításon 6 nagy díjjal és 8 aranyéremmel kitüntetve.